

lėta, karšta.
lė teka 6:47, leidžiasi 6:35.

L. LVIII

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Penktadienis, Spalio-October 1 d., 1971 m.

Kaina 15c

231

IAKAR PALAIDOTAS KONSULAS DAUŽVARDIS

ANADA NUTARĖ BALSUOTI PRIEŠ AUTINĖS KINIJOS PALIKIMĄ J. T.

NEW YORKAS. — Kanada, kuri praeityje Kinijos priėmimo ingtines Tautas klausimu visada balsuodavo kartu su Ameri-
šį kartą pakeitė nusistatymą ir pranešė, kad balsuos už Kinijos
mimą, bet nerems Amerikos pasiūlymu palikti Jungtinėse
tose ir Tautinę Kiniją. Islandija, kuri pernai balsavime susi-
ė, šį kartą irgi balsuos už Kinijos priėmimą. Islandijoje pa-
sitė vyriausybės ir nauja, kairiųjų partijų koalicija pasisakė
Kinijos priėmimą.

Komunistinės Kinijos prie-
io į JT klausimas susiranda
daugiau rėmėjų, kurie linke
esti iš organizacijos Tautinę
iją. Savo liniją šiais metais
pakeitė Britanija, Ekvado-
Iranas, Italija, Rwanda ir
kija. Jungtinių Tautų deba-
užtruks tris savaites. Per tą
ą laukiama daugiau pasisa-
Kinijos priėmimą.

allupo viešosios opinių in-
utas skelbia, kad šiais me-
mažiau amerikiečių galvo-
kad Kinija sudaro pasaulio
ai didžiausią pavojų. Į kla-
ą, kas sudaro taikai pavojų
aulyje, 1961 metais 32% pa-
kė, kad Kinija ir 49% —
ietų Sąjunga. Prieš ketve-
metus už Kinijos pavojin-
pasisakė 71% ir tik 20%
rojo, kad pavojingiausia tai-
— Sov. Sąjunga. Šiais me-
vėl tik 56% balsavo už Kini-
pavojingumą ir 27% — už
Sąjungos, kiti 17% neturė-
nuomonės.

Prasidėjo Fisherio etrosiano dvikova

BUENOS AIRES. — Argen-
oje vakar prasidėjo svarbi-
hmatų rungtynės tarp ameri-
šio Bobby Fisherio ir sovietų
meisterio, buvusio pasaulio
piono Tigran Petrosian. Vi-
iachmatų mėgėjai visame pa-
lyje šias varžybas seks su
eliu susidomėjimu, nes abu
žovai yra skirtingo stiliaus
temperamento.

Fischeris yra "puolantysis"
dėjas, mėgstas net juodais
damas išvystyti stiprią ataką.
žaidimai pasižymi netikėtais,
nais įkvėpimoėjimais. Petro-
nas daugiau mėgsta gintis ir
adotis savo priešininko klai-
nis. Jis yra lygiųjų meis-
s.

ki šiol abu šachmatininkai yra
ę 18 kartų ir abu turi po tris
mėjimus ir 12 lygiųjų. Pasku-
į kartą Fischeris Petrosianą
galėjo 3-1.

Siuose varžybose teks sulošti
partijų. Pirmas gavęs 6 su
se taškų bus laikomas lai-
stoju. Lošimai vyks ketvirtai-
niais, sekmadieniais ir antra-
niais nuo 5 iki 10 val. vakare.
idėtos partijos bus užbaigia-
s sekančią dieną.

Prieš patekdami į šį elimina-
os ratą abu varžovai turėjo
prius priešus. Petrosianas nu-
lėjo vokiečių Robert Huebner
Viktor Koršnoj iš Sov. Sąjun-
s. Fischeris "sausai" sumušė
sų didmeisterį Mark Taima-
vą ir daną Bent Larsen. Fi-
heris, užsienio ekspertų nuo-
one, turėtų šias varžybas lai-
ėti, nes jis šiuo metu yra ge-
je formoje, per 19 partijų su
airiais didmeisterais neprai-
mėjęs ir nesulošęs lygiųjų, bet
sas laimėjęs.

Čilė nemokės kompensacijos

SANTIAGO. — Čilės prezi-
dentas Salvador Allende savo
kalboje į tautą paskelbė, kad Či-
lė reikalauja iš dviejų Amerikos
vario bendrovių Anacondos ir
Kennecott didelių sumų už tų
bendrovių Čilėje padarytus mil-
žiniškus pelnus. Čilė norinti gau-
ti iš tų įmonių 774 milijonus dol.

Kaip žinoma, Čilės revoliucinė
vyriausybė, kurioje dalyvauja
ir komunistai, suvalstybino va-
rio kasyklas. Čilė žadėjo sumo-
kėti kompensaciją tarp 400-500
mil. dol. Dabar paskelbus pelnų
mokesčius, Čilė neturės nieko
mokėti, bet dar tos bendrovės
liks Čilei skolingos didelės su-
mas.

Neabejojama, kad toks Čilės
elgesys pagadins santykius su
Amerika. Atrodo, kad Čilė nie-
kad ir negalvojo mokėti ame-
rikiečių bendrovėms kompensaci-
jų.

Amerikos valdžios pareigūnai
bijo, kad teks prieš Čilę griebtis
griežtų veiksmų, nes bijoma,
kad Čilės pavyzdžiu nepradėtų
sekti kitos valstybės. Pietų Ame-
rikiečių amerikiečių investavimai
siekia 12 milijonų dol., o Afriko-
je — 3 bil., iš jų Libijoje 775
milijonai dol., Pietų Afrikoje
755 mil. dol. ir Liberijoje 172
mil.

Kinų delegacija Prancūzijoje

PARYŽIUS. — Į Prancūziją
iš Kinijos atvyko svarbi 10 as-
menų delegacija, vadovaujama
užsienio prekybos ministerio Pai
Hsiang Kuo. Delegacija išbus
13 dienų, jos tikslas sustiprinti
santykius su Prancūzija. Kini-
jos delegatai aplankys svarbiau-
sius prancūzų pramonės centrus.
Prancūzija tikisi parduoti Kini-
jai daugiau prekių ir siūlo kin-
ams savo naują keleivinį lėktu-
vą Concorde.

Kinijos prekyboje su užsieniu
Prancūzija užima 6-tą vietą po
Japonijos, Vokietijos, Kanados,
Australijos ir Britanijos. Pran-
cūzijos santykiai su Kinija yra
šilti, Kinijoje lankėsi planavimo
ministeris Bettencourt ir buvęs
premieras de Murville. Abi ato-
minės valstybės — Prancūzija
ir Kinija atsisako įsijungti į
branduolinių ginklų apribojimo
konferenciją su Amerika, Brita-
nija ir Sov. Sąjunga.

HONG KONGAS. — Kinijos
delegacija sugrįžo iš Šiaurės
Vietnamo, pasirašiusi naują ben-
dradarbiavimo ir savitarpinės
pagalbos sutartį. Delegacija Ha-
nojuje buvo 5 d. Ji buvo labai šil-
tai sutikta. Vietnamečiai daug
kartų kartoję savo dėkingumą
Kinijai pareiškimus.

Carmen Dones, 8 metų amžiaus, mokosi specialisto priežiūroje vaik-
ščiui. Jos abi kojos paralyzuotos, ji gimė su sužalotu stuburu. Šiu
metu "March of Dimes" aukų rinkimo vajuje ji išrinkta "Poster
Child". Amerikoje kasmet gimsta ketvirtis milijono kūdikių su
defektais.

KATALIKŲ VYSKUPŲ SINODAS

ROMA. — Vakar Popiežius atidarė 3-čiąjį vyskupų sinodą,
kurie pradėti šaukti tik po Vatikano Ekomeninės Tarybos, kaip
institucija pabrėžti principui, kad popiežius valdo bažnyčią bend-
rai su vyskupais. Sinodo reikšmė tik patariamoji, jame daly-
vauja 212 rinktų delegatų iš visų šalių, rytinių apeigų atstovai
ir popiežiaus paskirti specialistai. Amerikos delegacija susideda
iš 4 rinktų vyskupų, dviejų kandidatų, dviejų kunigų "auditorių"
ir vieno popiežiaus paskirto vyskupo. Delegacijai vadovauja De-
troito arkivyskupas kardinolas John Dearden.

Nors sinodas turi tik pataria-
mają galią, jo sprendimai laiko-
mi bažnyčios barometru, paro-
dančių vyskupų nuotaikas įvai-
riais klausimais.

Svarbiausias šio sinodo klau-
simas bus kunigų problemos.
Specialios komisijos raportas si-
nodui nurodė, kad per ateinan-
čius 5 metus bažnyčios tarnybą
paliks 20,700 dvasiškiai. Numa-
tomas kunigų trūkumas, ypač
Pietų Amerikoje. Todėl svarbu
panaikinti problemas, kurios ver-
čia kunigus pasitraukti. Viena
svarbiausių priežasčių — celiba-
tas, kuris atbaido jaunus vyrus
nuo kunigystės. Yra pasiūly-
mų panaikinti celibato taisyklę.
Popiežius tam nepritaria, tačiau
palankiau žiūri į pasiūlymą išves-
ti bažnyčios darbu subrendu-
sius, vedusius vyrus. Tas klau-
simas bus sinode sprendžiamas.

Bus aptariami ir kiti svarbūs
klausimai: ar gali kunigai akty-
viai dalyvauti politiniame gyve-
nime, ar nevertėtų įsteigti ne
pilno laiko kunigus, kurie duo-
nų užsidirbtų kitose profesijose
ir kunigautų tik laisvalaikio.
Sinode dalyvauja ir lenkų vys-
kupai su kardinolu Vyšinskiu
priešakyje. Jo išleidimas iš Len-
kijos rodo pagerėjusius bažny-
čios ir komunistinio režimo san-
tykius Lenkijoje.

Vatikane kalbama, kad veng-
rų kardinolas Mindszenty buvo
išleistas iš Vengrijos tik paža-
dėjęs popiežiui, kad jis neuži-
ims politinė veikla, nerasys sa-
vo kalinio atsiminimų ir nekab-
ės prieš Vengrijos komunistų
režimą. Kardinolas noris apsi-
gyventi Austrijoje, kur gyvena
daug vengrų pabėgėlių.

◆ Pietų Vietnamo nauji ka-
riuomenės daliniai buvo pasiūti
į Kambodiją įsijungti į kovas
prieš šiaurės Vietnamo dalinius.
Kareivius, — apie 2,000 — per-
kėlė Amerikos helikopteriai.

Flemingo našlė nuteista Graikijoje

ATENAI. — Graikijos karinis
teismas nubaudė graikų pilietę,
kartu turinčią ir Britanijos pi-
lietbę Lady Fleming, garsaus
britų mokslininko, penicilino atr-
radėjo Flemingo našlę. Ji buvo
kaltinama sąmokslu išgelbėti iš
graikų kalėjimo Aleksandrą Pa-
nagoulį, kuris 1968 metais bu-
vo nuteistas už pasikėsinimą nu-
žudyti premjerą Papadopoulos.
Iš visų teistų penkių sąmokslin-
inkų Lady Fleming gavo sun-
kiausią bausmę — 16 mėnesių
kalėjimo.

Graikų vyriausybė planavo
Lady Fleming išvesti, kad ne-
reikėtų šios garsios visoje Eu-
ropoje asmenybės laikyti kalėjime,
tačiau ji atsisakė, pareikšda-
ma esanti graikė ir norinti pa-
silikti Graikijoje. Valdžia jai ne-
gali atimti pilietybės, kol ji yra
Graikijoje. Iš kitos pusės, ne-
patogu jos ir kalėjime laikyti.
Valdžia atsidūrė nepatogioje pa-
dėtyje.

Siūlo derėtis dėl pabėgėlių

NEW YORKAS. — Pakistano
ambasadorius savo kalboje J.
Tautose pasiūlė Indijai pradėti
tiesiogines derybas dėl pakista-
niečių pabėgėlių Indijoje proble-
mos. Jis nurodė, kad tokias de-
rybas būtų galima vesti trečio-
je šalyje. Ambasadorius krik-
tikavo Indiją dėl jos nenoro de-
rėtis su Pakistano vyriausy-
be.

Pakistanas yra prašęs Iraną
sudaryti deryboms sąlygas. In-
dija nieko neatsakė į Irano pa-
siūlymą pradėti derybas Ira-
ne.

Britanijos užsienio reikalų mi-
nisteris Douglas — Home parei-
škė, kad būtų labai didelė trage-
dija, jei Pakistanas su Indija at-
sidurtų kare, kurio niekas ne-
nori.

◆ Šiaurės Airijoj teroro veiks-
mai nesumažėjo, nežiūrint trijų
premjėrų pasitarimų. Taverno-
je sprogdus bomba užmušė 2 ir
sužeidė 25 asmenis.

◆ Prezidentas Nixonas apdo-
vanojo Laisvės medaliu pasi-
traukiantį Nato organizacijos
sektorių Manlio Brosio. Jis
yra tik 9-tas svetimšalis, gavęs
šį JAV medalį.

Washington kalbama, kad preziden-
tas paskirs į mirusio Aukščiausio Teis-
mo nario Hugo Black vietą kongres-
mana Richard Poff, respublikona iš
Virginijos. Tradicija reikalauja, kad
vienas teisėjų būtų iš pietinių valsti-
vų, o atstovas Poff yra ir pagarsėjęs
teismininkas.

J. KAJECKO, LIETUVOS ATSTOVO, KALBA PASAKYTA PRIE DR. P. DAUŽVARDŽIO, LIETUVOS GENERALINIO KONSULO, KARSTO 1971. IX. 29 D. CHICAGOJE

Velionio Daužvardžio mirtis — didžiulis nuostolis Lietuvai ir
lietuviams. Jo sunegalavimos ir su tautiečiais persiskyrimas di-
delė staigmena. Dainų šventė Chicagoje metu nepanašų buvo,
kad jis netrukus su mumis skirsis. Jis niekuo tada nesiskundė ir
pareigingai ėjo savo pareigas. Jis bendrai, niekada nesiskundė
pareigų našta. Jam, po Lietuvos okupacijos, buvo materialiai la-
biau viliojančių darbo perspektyvų, bet pareiga ir Tėvynės meilė
viršijo visokias viliones.

Atsisveikinimas su Dr. P. Daužvardžiu

ČIKAGA. — Trečiądienį va-
kare Marquette parko lietuvių
katalikų bažnyčia buvo pilna
žmonių, atėjusių atsisveikinti su
mirusiu generaliniu Lietuvos
konsulu Čikagoje Dr. Petru Dauž-
vardžiu. Abiejose karsto pusė-
se stovėjo išrikiuotos lietuvių
organizacijų vėliavos, karstas
buvo užklotas Lietuvos vėliava.
Bažnyčioje giedojo jungtinis
choras susidedas iš parapijos
choro, Čikagos Lietuvių Operos
ir "Dainavos" ansamblio choris-
tų. Mišriam chorui dirigavo P.
Armonas, operos vyrų chorui
— A. Gečas. Giedojio solistė Da-
nutė Stankaitytė, vargonais gro-
jo Alvydas Vasaitis.

Po rožinio maldų, kurias su-
kalbėjo kan. V. Zakarauskas, at-
sisveikinimo kalbas pradėjo Me-
čys Mackevičius. Kalbėjo Lietu-
vos atstovas Washington J. Ka-
jeckas, ypatingai jautrią ir nuo-
širdžią kalbą pasakė Amerikos
Lietuvių Tarybos pirm. dr. K.
Bobelis, kalbėdamas ir Vlko
vardu. Lietuvių Bendruomenės
vardu atsisveikino Čikagos apy-
gardos pirm. J. Jasaitis.

Bažnyčioje matėsi visų kartų
lietuvių veidų, ypač susijau-
dusių galingo "Lietuva, Tėvynė
mūsų" — himno metu. Dalyva-
vo visa eilė Čikagos konsulari-
nio korpuso narių, velionies Dr.
Daužvardžio gerbėjų ir kolegų.
Aplinkines gatves prie bažny-
čios tvarkė miesto policijos pa-
reigūnai. Po atsisveikinimo il-
gos eilės žmonių pasirašinėjo į
knygą. Žmonės nenoromis skirs-
tėsi, kalbėdami, kad išėjo nepa-
keičiamas žmogus, didelis lietu-
vis.

Vienų pirmųjų ir iki šiol te
besitęsiančių uždavinių, su ku-
riuo teko mūsų konsularinei tar-
nybai susidurti buvo ir yra So-
vietų pastangos perimti į save
rankas Lietuvos piliečių teisių ir
interesus gynyimą. Sovietai siek-
dami nušalinti Lietuvos konsu-
lus, naudojo savo ir svetimųjų
teisinių bei politikų talką per-
imti į savo rankas tautiečių pa-
likimų realizavimą. Tikriesiems
įpėdinams siekta tepalikti tik
palikimų trupinius. Kovoje už
savo tautiečių teises velionis
nuopelnai dideli... Jis daug pri-
sidėjo prie savo tautiečių teisių
apgynimo ir Sovietų teisių šioje
šalyje paneigimo.

Suminėtoji problema reikš
minga ir politiniu požiūriu. Ve-
lionio įnašas tarnybai tuo atžvil-
giu labai svarbus. Velionis pasi-
reiškė, kaip nenuilstamas Lietu-
vos ambasadorius. Jis kėlė bal-
są prieš Lietuvos pavergimą ir
amerikiečių tarpe. Kas besu-
skaičingas Velionio pasakytas
skaitlingas kalbas bei laiškus
nelietuvių laikraščiams. Kas be-
įkainos ir ponios J. Daužvardie-
nės talką Velioniui, kuri džiugi-
no jo širdį. Kas beįvertins ir
Velionio sūnų tarnybos šiam
kraštui ir tėvams įtaką. Ji džiugi-
no Velionį iki lemto buvo per-
gyventi liūdesį netekus sūnaus
Fabijono.

Velionio nuopelnai, kaip visuo-
menės veikėjo, irgi dideli. Jis sa-
vo oficialias pareigas gražiai su-
derindavo su savo, kaip lietuvių
kovotojo, dėl savo krašto lais-
vės uždaviniais. Jis nenuilsta-
mai ragino senus ir naujus atei-
vius nenuleisti rankų ir nepa-
vargti kovoje dėl Lietuvos ne-
priklausomybės atstatymo.

◆ Pietų Vietnamo praėjusių
savaitę žuvo 29 amerikiečiai.
(Nukelta į 3 psl.)

Knygą apie dr. Kazį Drangelį paskaičius

Knygų rinkoje pasirodė Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos, Illinois Lietuvių Prekybos Rūmų ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sendaros išleista, K. A. Girvilo redaguota — paruošta knyga apie dr. Kazį Drangelį.

Iš šios knygos sužinome, kad dr. Kazys Drangelis gimė Lietuvoje, Balbieriškio valsčiuje, Medviršiu kaime 1888 m. gruodžio 24 d. Kunigo J. Valaičio globamas, mokėsi Marijampolėje. Tėvai norėjo išmokyti kunigu, bet jam nei tėvai, nei kunigas Valaitis, nei Blūdžių šeima, kur jis gyveno, kunigystės neįkvėpė.

1905 m. Kazys Drangelis atvyko į Ameriką. Dirbo pianinų fabrike, dirbo ir knygvedybos darbą Čikagoje.

1908 m. pradėjo studijuoti Valparaiso universitete. 1913 m. baigė mokslus Čikagos Loyolos kolegijoje. Baigęs odontologijos mokslus, atidarė Bridgeporte dantų gydymo kabinetą.

1914 m., B. K. Balučiuo talkininkaujant, įkūrė Brooklyne Tautinę Lietuvių Partiją (Sandarą) ir kurį laiką buvo jos pirmininku. Įsteigęs ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondą ir buvęs tos organizacijos pirmininku. 1919 m. iš pirmininko pareigų pasitraukęs ir organizavęs Politinį izdą.

1918 m. vedęs Bronę Bernotaitę (daimininkę Bronę Darlys), bet jau 1936 m. išsiskyrė. 1950 m. vedęs našlę Pauliną Paukštienę, kuri mirė 1961 m.

1914 m. sausio 9 d. įsteigė Lietuvių Doktorų Draugiją ir buvo tos draugijos sekretoriumi. Politiniai apsisprendimai tautininku. Jam nepatiko 1914 m. „smulkučio vyruko“ dr. Pijaus Grigaičio „aspiracijos dėl Lietuvos autonomijos“... nekalbant apie jos nepriklausomybės atgavimo pastangas! Nepatiko ir dešinėji, nes „Dešinė visada yra būtinai sąlygojama religijos“, be to, „Lietuvoje Drangelis žinojo kunigus (klebonus) buvus diktatoriais, o Amerikoje juos esant ir diktatoriais ir piningi-

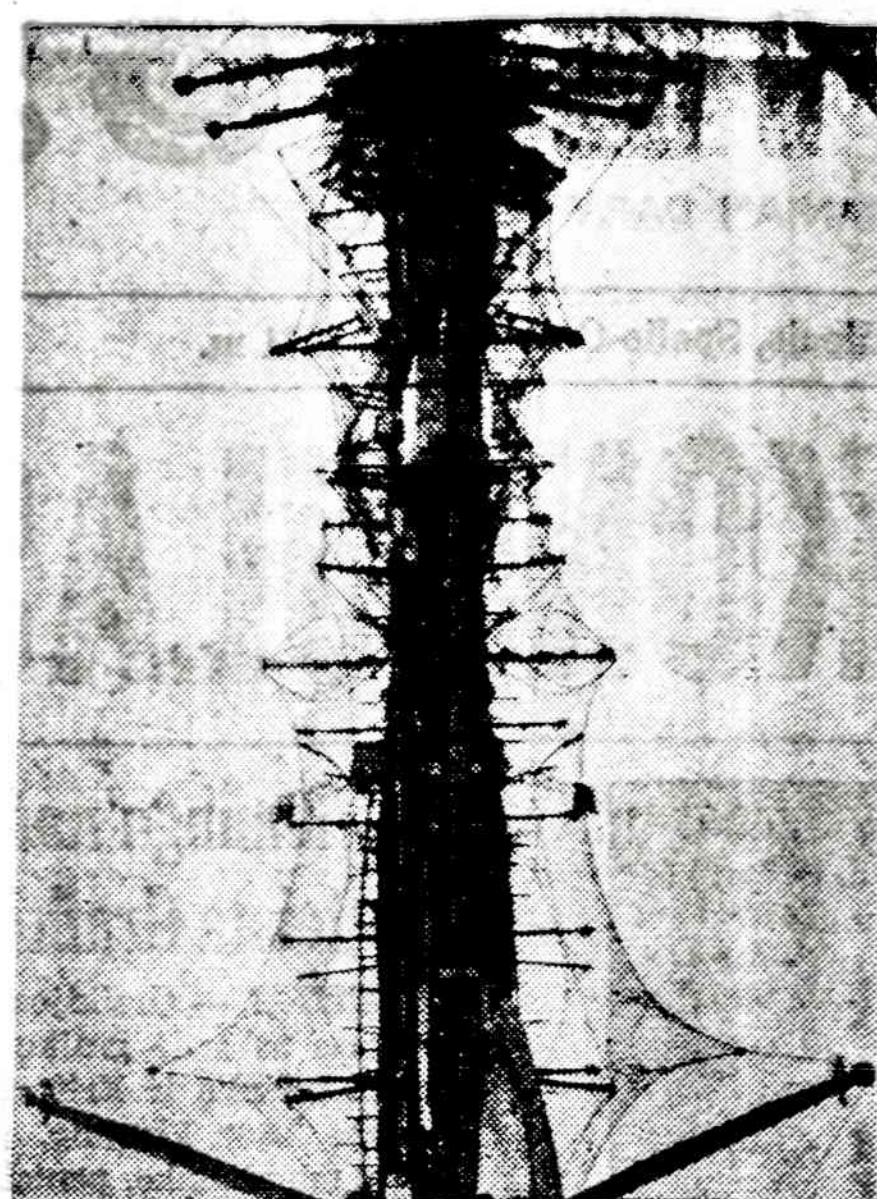
ninkais“. 1925 m. važiuojant į Lietuvą. Vaziuojant į Lietuvą laive su kunigu Bumša ir lenkų kunigo lošes kortomis. Kunigas Bumša pralošęs \$500 skirtus Marijampolėje Saulės mokyklai. Bet tą pačią dieną atsilošęs. Kaune lankėsi pas įvairius asmenis, lankėsi operose ir teatruose. Buvęs ir A. Aleksandravičiaus kūrinių parodoje. Ten jis patyręs, kad Aleksandravičius „Be daugiau skulptūros darbų jis padaręs ir prez. A. Smetonos biustą, kurį J. Gabrys buvo lazda gerkai apkūlęs, kai buvęs jį pirkęs“.

Šitą įvykį visa Lietuva žinojusi, tik keistas tas J. Gabrys buvo, — sukūlė tą biustą, kai prezidentu buvo ne A. Smetona, bet Aleksandras Stulginskis. Matyti, iš ankščiau kokį pyktį širdyje nešiojo.

Būdamas Palangoje Drangelis maudėsi jūroje. Ten jam būnant plažėje-paplūdimyje nusileidęs Messengero lėktuvą pas ten vasarojusį prezidentą A. Stulginskį. Tuo laiku moterys ir vyrai maudėsi jūroje visai nuogi be jokių maudymosi kostiumų. Lėktuvą atbėgę pasižiūrėti nuogi vyrai ir plikos ponios bei mergaitės. Vienai šešiolikametei mergaitei dr. Drangelis net komplimentą pasakęs ryšium su jos gražia figūra.

Jau 1925 metais aš trunkiau si pajūryje, bet tokių dalykų, kad jūroje, o ypač kurortinėse vietovėse kaip Palanga ir kitur, maudytis nuogi, neteko matyti. Tiesa, tarp moterų puškendavosi maži vaikai, daugumoje visai nuogi, bet tik maži vaikai. Be to, šis autorius teigimas dėl nuogų vyrų ir moterų tuo labiau sunkiai patikimas, nes jėda fotografija prie Palangos tilto jūroje, rodo vyrų ir moterų grupę, apsiengusią maudymosi kostiumais. Nejaugi mūsų moterys ir mergaitės būtų norėjusios amerikoniškai nuogomis pasirodyti? Grįžęs iš Lietuvos 20 svarų sunkesnis.

Pagal knygos autorių Kazys Drangelis buvęs savigarbus ir iš-

Iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad čia kokio nors šnipinėimo laivo stiebas ar antena erdvės signalų gaudymui. Pervertus fotografiją ant šono, paaiškėja, kad čia Muencheno sporto stadiono, kur vyks 1972 metų Olimpiada, statybos vaizdas. Stulpai ir tinklai atspindi prie stadiono esančią ežerėlį.

didus, bet ir baisiai šykštus. Net ir į įvairius posėdžius, ar minėjimus atėdaves su pavėlavimu, kad tik galėtų skaniai pavalgyti ir jokios aukos nereiktų pakilti.

„Jis labai gaudė progas, kur bus galima gardžiai ir socialpavalgyti ir kur nekils supratimo, kaip nors atsilpygti“ (51 psl.). Tą jo šykštumą autorius iki nuobodumo kartuoja per visą knygą.

Moters „atestacija“

Skyrelyje „Mirties valandoje“ (54-58 psl.) smulkiai aprašoma vienos netekėjusios, našlės, gyvenimas ar išsiskyrusios moters dr. Kaziu Drangeliu „atestacija“. Čia neminama nei pavarde, nei jos profesija, tik kartojama, kad toji moteris esanti profesionalė medikė ir gliauli religinga. Iš aprašymo suvokiama, kad toji „gliauli religinga“ moteris ir dr. Kazys Drangelis buvę labai jau draugiškuose santykiuose. Toji moteris, kai dr. K. Drangelis su ja važiuodamas pasakęs, kad jo antroji žmona Paulina pastipusi, baisiai nusigandusi ir pasakiusi: „Kad žmogus gali taip kalbėti apie mirusį, sakyti pastipir ir tai taikant savo buvusiai žmonai — būvę bausis... Ji tik norėjusi melstis, kad Dievas duotų čia pagalbos“.

Tai gi prašė pagalbos, bet, matyti, Dievas jai tos pagalbos pagailėjo. Ji ir toliau buvo jo dr. Drangeliu prie 71 gatvės plažėje, lankėsi parkuose, užsukdavo ir į valgyklas. Ten ji užsakydavo pigiausių pietus ir jis tuo buvęs patenkintas ir jau, tur būt, be Dievo pagalbos jos kambaryje dr. Drangelis ant sofos ir mirė.

Pagal tos „gliauli religingos“ moters teigimą prieš mirtį dr. Kazys Drangelis švokšdamas pasakojęs savo vyriškas išdai: su pirmąja žmona Brone, o apie antrąją žmoną šaukęs „...kad jam buvęs žavus Sodomo ir Gomoros gyvenimas“. Tai toji moteris ir padariusi tokias išvadas: „...Jo gyvenimas nebuvo gražus, o veikiau stačiokiškas, grubus, suterštas, ir jo atskaita ir prisipažinimai buvę abuojūs, priklausę ir storžieviski. Dabar ji galinti suprasti, kad tas žmogus nebuvo tiesus ir vienalytis; už jo buvusios elegancijos ir inteligencijos slypėjęs bausis nepaustaburnis, tikras netekęs religijos pasileidėlis“.

Gal būt, kai kam tokia atestacija ir patiks, bet elinisi šios knygos skaitytojas suabejotos tos knygos paruošėjo nuovoka, o juo labiau „profesionalės medikės, gliauli religingos“ moters pasakojimu.

Atrodo, vargu ar Lietuvių Gydytojų Sąjunga būtų paskyrusi lešų, jei būtų iš anksto žinojusi, kad jų kolega Kazis Drangelis taip „gražiai“ kita kolegę „profesionalės medikės“ atestuos.

Toliau aprašoma Kazio Drangelio veikla steigiant laikraštį „Lietuva“. Tik šiek tiek rašoma skirtingiau, negu apie tą patį laikraštį yra rašęs Juozas Bačiūnas. Aprašoma veikla Altoje, Gydytojų Draugijoje, Prekybos rūmuose ir kitur. Įdėta keletas laiško fotokopijų — J. Šliūpo ir kitų. Nemažai yra ir nelabai reikšmingų lietuviško gyvenimo bei įvykių aprašymų.

Stasys Juškenas

Pan Krakowski rengėjų vargu padėjo artistams ir scenos dalyviams, ypač svečiams vengrams, kurie nuoširdžiai dirbo pavergtųjų tautų brolybei.

Polonia Grove sudaro beveik du trečdajius Bučo „darželio“. Tai čikagiškių lenkų sodas, sodas „linkamas dažnai susitikti ir naudingai laiką praleisti“.

Žalasis Internacionalas atsirado 1921 m. Jį sudarė demokratinės vidurio ir vakarų Europos valstiečių partijos (L. E. xxx—383). 1947 m. Vašingtono susitikę vadai: bulgaras G. M. Dimitrov, vengras F. Nagy, lenkas St. Mikolajczyk, kroatas V. Macek ir serbas M. Gavrilovic Žaląjį Internacionalą atgaivino. Jo nariai dabar yra: Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Kroatijos, Rumunijos, Serbijos, Slovakijos ir Vengrijos, o nuo 1956 dar Ukrainos ir nuo 1959 Slovakijos valstiečių partijos, kurios šneka dabar sovietų valdomo vidurio Europos valstiečių vardu.

Šito aparato judėjimas dabar ryškiausiai juntamas stačbiojoje Čikagos lenkų kolonijoje, kur kruta nepaprastai darbštūs veikėjai. Čia lenkų valstiečių partija yra papratusi Sekminių progą suruošti pavasarinį banketėlį, kuris negėda ir kviečiamiesiems kitataučiams svečiams, atseit Žaliojo Internacionalo kolegoms parodyti. Rudeniui atėjus, jie suruošia vaidybos, dainos ir šokio mozaiką, kaip viršuje aprašyta, kur tie patys svečiai taip pat kviečiami.

Kad lenkai geba savo jaunimą auklėti moderniausios pedagogikos priemonėmis, abejoti negalima. Akin krinta jų kultūrinis sąlytis su vengrais. Kas gi nežino, kad politinis žaismas užsimezga kultūros judesyje? Ar mes lietuviai turime brolių ar kaimynų, su kuriais kultūriškai

pagendauti būtų malonu? — jei šitas klausimėlis būtų savo vietoje.

Lenkų valstiečių partija (Pol-ska Stronnictwa Ludowa) J. A. V—se vadinasi Amerikos Lenkų Kaimo Draugų Sąjunga (Związek Przyjaciół Wsi Polskiej w Ameryce). Tat patyręs nuste-bau: ką tokia sąjunga turi bendra su Žaliuoju Internacionalu? Šis klausimas man paaiškėjo, kai pamačiau jų kaimo artistus ant scenos. Tai politinės pedagogikos gudrybė. Jei mes, lietuviai, tokius artistus turėtume, mūsų liaudininkai Amerikoje taip pat galėtų krutėti, kaip „kaimo draugai“.

1964 m. man teko garbė susipažinti su lenkų kaimo draugu pirmininku Boleslovu Krakowski'u. Iš profesijos jis mokytojas, dabar jam 50 metų. Tai žmogus, kuris savo darbu kalnus varto, o laiko jam niekuomet nepritrūksta.

Atėjęs į jų derliaus šventę šiais metais, jo paklausiau:

—Pan Krakowski, kur jūs veteranas pan Bilogan?

—Mirė prieš dvi savaites. Si-bire prieš daug metų kojas nušalo. Dėl prastos kraujų cirkuliacijos neseniai ji operavo, dirbtiną veną prigydė liemens srityje. Operacija nepasisekė.

Jutro Polski (lenkų valst. p. organe) š. m. VIII. 29 skaitome:

A. A. Boleslaw Bilogan, Lenkų V. P. ir Kaimo Draugų Sąjungos vicepirmininkas. Teisų magistras (UJK). Sovietų kalinys. II korpuso kareivis. Kairo Užs. Reik. Ministerijos darbuotojas. Civilinių šeimų neakivaizdinio švietimo vadovas D. Bri-auklėti moderniausios pedagogikos priemonėmis, abejoti negalima. Akin krinta jų kultūrinis sąlytis su vengrais. Kas gi nežino, kad politinis žaismas užsimezga kultūros judesyje? Ar mes lietuviai turime brolių ar kaimynų, su kuriais kultūriškai

1971. VIII. 14. Palaidotas Mary-hill kapinėse VIII. 18. Su šiuo asmeniu visuomenė netenka ištikimo, pasiaukojančio ir nusipelnusio veikėjo, taip pat nepalaužiamo kovotojo už Lenkijos laisvę.

Su šituo, Čikagoje gyvenusiu, lenkų kaimo draugu man teko patirti įdomių momentų. 1966. IV. 23 Čikagos šv. Prokopijaus bažnyčioje ir klebonijoje pagerbiant čekų kardinolą dr. Juozapą Beraną ir 1967. II. 5 Čikagos šv. Hiacinto bažnyčioje dalyvauiant pamaldose už 1966. XII. 13 mirusio St. Mikolajczyk'o vėlg.

Paskutinį kartą p. Biloganą mačiau 1967 m. rudenį lenkų sode per derliaus šventę. Tada jis man išsitarė tarp kita ko:

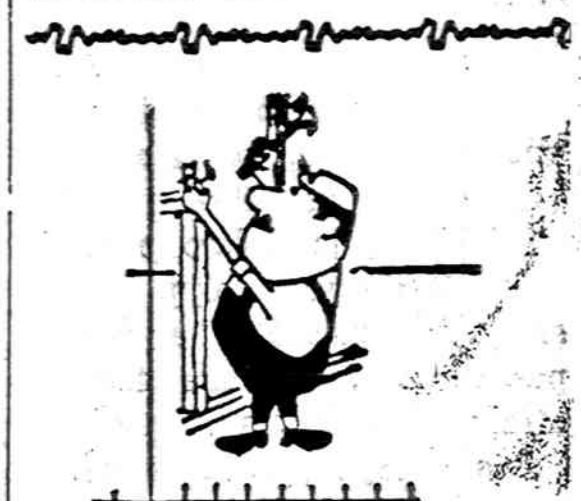
—Vilnius priklauso lietuviams.

Tad, lietuviškai galvojant, atrodo, kad šito vyro kapas yra vertas lietuviškų gėlių. Tada būtų išminties ir mandagumo įvertinimas.

Po Mikolajczyko 1967.VII.31 mirė generalinis lenkų valst. partijos sekretorius Tadeusz Paul.

B. Bilogan buvo trečiasis narys lenkų demokratijos veteranų triumvirato, vieningai kovojusio prieš nacių ir komunistų tirioniją.

Jonas Kaunas

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI DEMOKRATINĮ
DIENRAŠTĮ "NAUJIEŠAS"

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuos bet kokią knygų spintą ar lentyną:

K. Bielinis, PENKTIJŲ METAI, gražiai įrišta, 592 pusl.	\$6.00
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrišta, 464 pusl.	\$6.00
Prof. Vac. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, I tomas, gražiai įrišta, 431 pusl.	\$7.50
Prof. Vac. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 pusl. įrišta — \$3.00, minkštai viršeliais — \$2.00; II dalis, 225 pusl., įrišta — \$3.00, minkštai viršeliais —	\$2.00
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p.	\$2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrišta, 416 p.	\$5.50
Juozas Liūdžiūnas, RAŠTAI, 250 pusl.	\$3.00
P. Liūdžiūnas, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIUDŽIŲ, 88 pusl.	\$1.00
S. Michelsonas, LIETUVIŲ IŠEIVIJŲ AMERIKOJE, 297 p. įrišta — \$5.00, minkštai viršeliais —	\$4.00
Dr. V. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, gražiai įrišta 968 pusl., dabar tik	\$10.00

NAUJIEŠOS,

1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. — Telef. HA 1-6100

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė,
apie senus laikus,
kai aitvarai ir laumės
Skrajojo po laukus...

S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar kryžstaiviai. Naujienose galima gauti šiu perliū ir žemiūgū mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. N. Butkienė, VELYKŲ PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir OYV-NUKES, 34 psl. su 8 apsakymėliais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos, spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.
2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KISKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.
3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.
4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė, LAUME DAUMĖ. 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingas laumes Tėvų Žemėje. Labai gražus leidinys. Didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.
5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.
6. R. Spalis, GATVĖS BERNIUKO NUOTYKIAI. Apsakų jaunimui ir senimui. Dail. A. Trinkūno viršelis ir iliustracijos. Išleido Dr. Vydyto Fondas, 528 psl. Kaina 4 dol.
7. Juozas Švaisas, ŽAUNUS PENKETUKAS, apsakaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygų. Iliustruota dail. Z. Sodekienės. Didelio formato, kietais viršeliais, piktus 77 psl. leidinys. \$3.00.
8. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Eiluočių padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalsuotų vaikams perkamas dovanas — pušs knygų, pusė žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštyn.

NAUJIEŠOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

LENKAI NESNAUDŽIA

Trys demokratijos veteranai

Derliaus šventė. 8. m. rugsėjo 5 Polonia Grove (4604 Archer Ave.) sode lenkų valstiečių partija atšventė įprastą derliaus (dožnyki) šventę. Žmonių susirinko apie 700, įskaitant kitų tautybių svečius menininkus ir korespondentus.

Audringas lietuvių suvarė žmones į šokių paviljoną. Programa 1½ val. pavėlavo. Lietuviai praėjus, dangumi dengta scena tuojau sujudėjo ir programa be kliūčių tęsėsi nuo 4 iki 7 val.

Šnekėjo lenkų valstiečių partijos sekretorius Tadeusz Woj-nar, vengrų—lenkų federacijos sekretorius dr. Bass ir vengrų veikėja Mrs. Frank Mol-nar, paliesdami nusikraustųjų tautų vienybę ir derliaus rinkimo momentą.

Derlių susirinkęs neliūdėk. Šitokia nuotaika įsivyravo, kai scenoje gyvai prašnekė „lenkų kaimo darbininkai“: 1 moteris ir 2 vyrai. Jų šnekos sukasi apie kaimo kasdienybę, bet dažnai paliečia ir dabartinę Lenkijos tikrovę.

Pasirodo ir skautų būrelis, jauni dainininkai (berniukas ir mergaitė) ir šokiai su stiliizuotu Krakowiaku. Vėl pasi-švaisto kaimo klounas, populiariasis lenkų artistas pan Ref-taren (prof. F. Konarski).

Pasirodo ir vengrų kultūros grupė: cigonų stygų (braukia-mųjų) orkestras, choras su solistėmis, šokio grupė ir solo šokėjai: berniukas ir mergaitė. Jų dainos ir šokiai aukštos klasės. Vengrai šokti mėgsta, nevensia ir varginančių judė-sių. Jie mėgsta ir saulėtą spal-vą: baltai raudoni, drabužiai galionuoti.

Scena sudrebėjo dainuojant lietuvių operos talkininkui St. Wycikui. Garsiausias trupin-tį persitempė. Rengėjams rū-pėjo ne tiek grožis, kiek pra-moga, ne tiek forma, kiek at-vanga. Publika gyvai domėjosi šitaip sulipinta valzdų mozai-ka. Linksmoji artistė Nina Ofenska užbaigai palinkėjo pa-noms (trudno žyc bez chlopa) ištekėti už viengungių (trud-no žyc bez baby).

Aunt Sarah, I love you.

Remember my 10th birthday, when you gave me that funny piece of green paper and everybody made such a fuss over it. (Except me.) Frankly, it was a pretty disappointing present for a kid. I couldn't eat it, couldn't play with it, couldn't wear it—and Mom took it away from me practically the minute I got it.

And every birthday after that (and Christmas, too), you gave me another one of those Bonds, you called them. I thought you were pretty gooney.

At last, I never had to guess what I was going to get from good old reliable Aunt Sarah.

And what I got was good old reliable U.S. Savings Bonds.

What I didn't realize then was that you gave me a gift of security for the future. Thanks to you and those Bonds, I had extra funds for college. And they helped when I bought my first new car.

Next week, I'm giving my nephew, Harry, his first U.S. Savings Bond. I know the kid is gonna think I'm some kind of nut. But, someday...

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. When needed, they can be cashed at your bank. They may be redeemed without redemption. And always remember, Bonds are a good way to save.

Take stock in America.
Now Bonds pay a bonus at maturity.

NAUJIEŠOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

JOGAILOS AŽUOLAS

Teko skaityti iš sovietų spaudo, perspausdintą A. Kanaevo straipsnį, pavadintą "Bieloviežo giria". Straipsnyje daug statistinių žinių bei teigimų, kuriuose daug kur prasilenka su tiesa. Kaip jau įprasta, sovietai užtaiso gražius žodžius ir pasigyrimais savo mekingus darbus: naikinimą ir niekinimą didingųjų istorinių ir prigimtųjų gamtos grožybių, tačiau skelbia, esą stropūs jų saugotojai ir globėjai. Kad nebūtų klaidinami skaitytojai, noriu supažindinti juos su tikrove apie Baltvyžio (Bieloviežo) girią.

Neabejoju, kad kai kuriems teko matyti populiarių tapytojų šiškinio paveikslą "Miško tankumyne". Tačiau, nedaug ką, turbūt, žino, jog jis pieštas Baltvyžio girioje. Paveiksle matome, lyg iš vario nulietą, tankią šimtmečių eglių sieną, o priešakyje ant eglių — ne žmogaus pavirštos, bet, kaip gudi sako, "peruno" laisvai išsiskirsčiusios — dviejų kartų meškos. Tapytojo 1892-ųjų metų girios piešinių albumas neseniai buvo rastas. Rastas jame buvo ir tapytojo rašytas nežinomas asmeniui laiškų nuorašas, kuriame rašoma: "Tai buvo didžiausias įvykis mano

gyvenime ir įspūdiui iš didingosios Baltvyžio girios — didžiuliai ir nepamirštami". Gudija (Baltgudija) garsi savais miškais ir giriomis, iš kurių garsiausia yra Baltvyžio giria. Karai ir gaisrai žymiai praradino girią, bet, nežiūrint į jos negailestingą naikinimą, jina! ir dabar dar yra 53-jų kilometrų ilgio ir 3-5 km. pločio.

Baltvyžio girios medžiai milžiniško ūgio, o lieknosios pušys ir egles siekia per 50 metrų aukščio. Ispanų ir portugalų pirkliai labai jas vertino ir naudojo savo laivų stiebams. Ryšium su miško medžiagos plukdymu vandens keliais, jie 15-tame šimtmetyje turėjo savo įstaigas Danigėje. Spėjama, kad ir Kr. Kolombo karavelę stiebai buvo iš Baltvyžio girios, kurie išvertę mingiai pernešė "Santą Marią" per audringą Atlantą iki Amerikos krantų.

Baltvyžio girioje, tarp didžiulių ažuolų, ypač pasižymėjęs dinamasis "Jogailos ažuolas". Anų laikų liaudies padavimais besirušdamas bendram žygiui prieš vokiečių Teutono Ordino kryžiuočius, 1409 m. Jogaila būna nuorašas, kuriame rašoma: "Tai buvo didžiausias įvykis mano

New Yorko valstijos kalėjimų viršininkas Russell Oswald gyvena neramius dienas. Po Atikos kalėjimo riaušių ir jų numalšinimo Oswaldas įstaiga jau buvo bandyta susprogdinti. Jis gauna daug grasiučių.

kariuomenei. Per aštuonias medžioklės dienas ties tuo ažuolu pievutėje buvo sudoma, rūkoma ir dedama į statines sumedžiotosios žvėrienos mėsa. A. Kanaevas teigia, kad Baltvyžio (Bieloviežo) giria gavusi pavadinimą ne nuo Kremencio pilies balto bokšto (bielo vėži), bet nuo balto Didž. Lietuvos kunigaikščio Gedimino pilies bokšto, kurių jis turėjęs pasistatęs medžioklei girios viduryje. Sutinkant su jo nuomone, tekstų padaryti išvadą, kad "Jogailos ažuolas" yra savo rūšies istorinė mistifikacija.

Niujorke, Centraliniame parke, yra lenkų karaliaus Jogailos paminklas. Karalius jame atvaizduotas didvyriškai: pakeltoje rankoje laiko du kardus, o veide atsispindi vyriškumas ir jėga.

Is tikrųjų gi jam, silpnavaliui ir abejojančiam, prieš 1410 metų liepos 15-tosios dienos mūtį prie Žalgirio, did. vokiečių Teutono Ordino magistras Ulrich von Jungingen per savo šauklį atsiuntė tuos kardus paskatiniui ryžto ir drąsos būsimajai kovai. H. Sinkevičius savo romane "Kryžiuočiai" labai vykusiai apibūdino karalių, kuris beveik per visas kautynes, apsuptas ne karių, bet dvasiškių, savo palapinėje meldėsi. Prieš mūšį karalius verkė prie pasityčiojimų atsiųstų magistrų kardų, o po mūšio — prie jo lavono.

Ir tai nėra rašytojo kūrybos vaizduotė, nes metraščiuose pažodžiui yra parašyta: "Pamatęs, kad jo kariuomenės daug išmūšta, atskubėjęs Did. kunigaikštis Vytautas pas karalių ir jam tarė: Tu mišį klausais, o mano broli — šlėktų (tituluotų) riterių ir prastuolių drabantų (žemo ar be luomo pėstininkų) mūšio lauke jau daug priguldyta. Jogaila jam atsakė: Mielas brole, laukiau savo papročio: negaliu pasitraukti iš pamaldų neišklaušęs jų iki galo".

Nežinia, kuriais duomenimis remiantis (gal neatsitiktinai) paminkle Jogailos veidas ne jo (ne moteriškas, kaip jį atvaizdavo J. Matejka savo paveiksle "Žalgirio mūšyje"), bet vyriškas ir sugrūbęs nuo begalinio žygių. Tai veidas jo pusbrolio Gedimino anūko, Didž. Lietuvos kunigaikščio Vytauto, išnešusio visą karo našą ir sudavusio mirtiną smūgį Teutono Ordinui. Nežiūrint į parašą, paminkle atvaizduotas Vytautas, o ne Jogaila, kuriam būdingesnė ne kardai rankoje, bet maldaknygė ir rašančius.

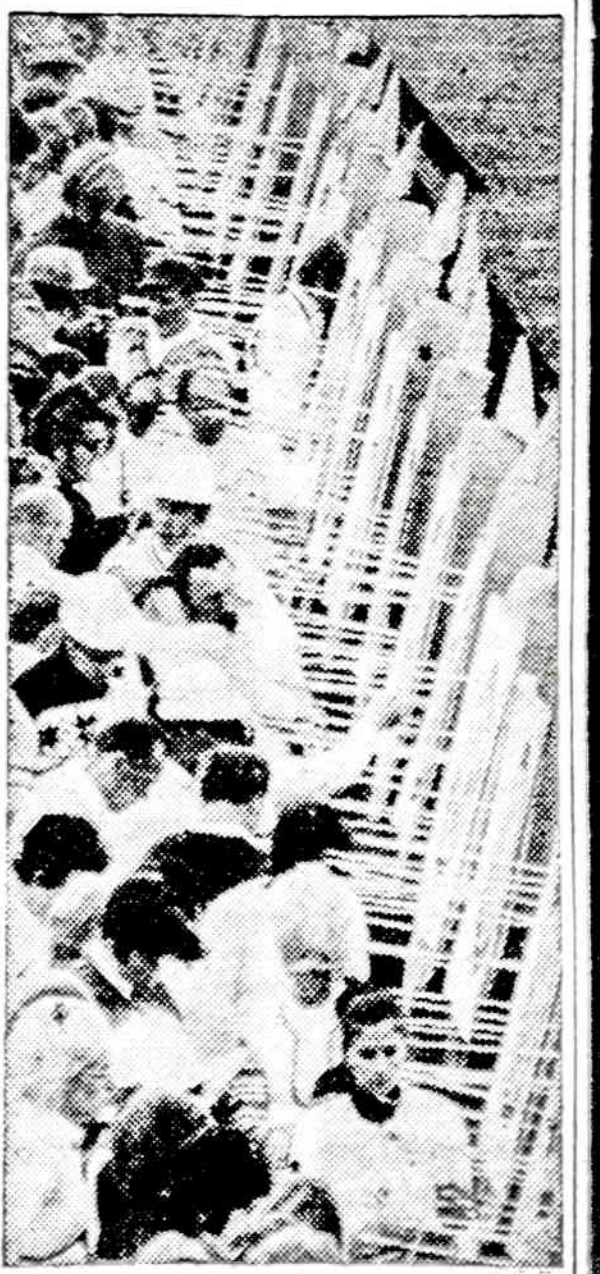
Tai vyksta Niujorke, o toli nuo jo — Baltvyžio girioje — palengva nyksta 600 metų "Jogailos ažuolas", 37 metrų aukščio ir apie šešių metrų apimtį. Kiekvieną rudenį dalis jo gausingųjų šakų paskutinį kartą nu-meta savo lapus. Prie ko čia Jogaila — žalgirio mūšio dalyvis, jei prie šio ažuolo dar meldėsi kaimynų siaubas — karingieji jotvingiai, kurie vėliau prašė savo priešų duonos ir galų gale — žlugo. Jotvingius, gyvenusius Baltvyžio girioje ir aplink ją, dabar primena šis ažuolas, netoliese jo Jacviež ežeras, vietovės jotvingiškaisiais vardais ir kirilikos rašyboje bažnytinė literatūra: "Stabmeldžiais gyvenno, krikščionių švėtetus žudė ir kartu su stabmeldybe pasimirė".

"Jogailos ažuolas" savaine tapo Baltvyžio girios — augmenijos karaliumi, o jos gyvūnijos, įvairios ir gausios, karalium tapo stumbras, kuris panašus į savo artimą giminaitį, — Amerikos bizoną. Tenka pažymėti, kad prieš šimtmetį, Amerikoje bizonų buvo apie 60 milijonų, o 1899 m. liko vos 540. Po to, kai jų apsaugai buvo išleisti griežti įstatymai, jų skaičius dešimteriopai padidėjo.

Yra ir kitas stumbrų giminaitis, būtent tauras. Paskutiniuoju, likusioji Baltvyžio girioje tauro patelė 1627 m. buvo užmušta. Apie taurus smulkesnių žinių nėra, tik Bizantijos imperatorių Konstantinas — (Vladimiras Monomachas) trumpai užsimena savo "Pamokymuose", kaip medžioklės metu tauras jį su arkliu, dusyk buvo išmetęs į orą. Dabar teliko pavadinimas buvusios Turovo kunigaikštijos sostinės, kadaise skaitlingos gyventojais ir turėjusios 80 šventovių, o mūsų laikais (ramus Turovo miestelis tik byloja apie buvusius taurus (turus).

Baltvyžio girioje, prieš taurų paskutiniosios patelės sunaikinimą buvo išnykę joje ir tarpai (miškiniai arkliai ilgais karčiais ir siekiančią žemę uodega). Ejue Tacidas, rašydamas apie tarpanus, tebeįsijauja, kai jų milijonai, gelbėdamiesi nuo sunaikinimo, bėgo į Vokietijos miškus. Dėl savo skanios mėsos jie buvo aukojami dievui Odinui. Kitiems mirtingiesiems buvo draudžiama juos valgyti. Kuomet Vokietija tapo krikščioniška ir kulto draudimas buvo panaikintas prasidėjo masinis tarpanų skerdimas maistui. Neturėdami kur dingti, jų jau ne milijonai, bet tik tūkstančiai grįžo atgal į Baltvyžio girią.

Vėliau apie tarpanus tiek te žinoma, kad žalgirio kautynėse Vytauto Didžiojo kariuomenėje iš pusiau laukinių tarpanų, šiek tiek prijaukintų ir apmokytų, buvo sudaryta gurguolė (vežimų vora). Nors jie būvę žemagūgiai ir netinkami kavaleriai, bet savu patvarumu, pajėgumu ir greičiau pralenkdavo naminį arkli.

Vokietijos lankų žudymo varžybose dalyviai apžiūri taikinius, kuriuose įsmigusias strėles.

RUDUO

Kaip čia seniai buvo pavasaris, o po jo sekė kaitri vasara. Bet štai nei nepajutome, kad jau atėjo ruduo. Prasidėjo ilgesnės naktys, už lango dažnai lyja lietus, naktį vėjus klabena langus, lyg kas norėtų įeiti į vidų ir paklausti, kuria kryptimi nuėjo pavasaris ir kaitri vasara? Rudens vėjo langų klabenimas ir lietus už lango kartais prikelia mane iš miego, ir aš sėdžiu prie stalo ir noriu rašyti, kad ruduo nėra bausis, tik skelbia daug įvairių minčių. Prisimenu rudenus, praleistus jau tolimoje praeityje. Medžių lapai, ypač klevų, būdavo žali, bet jau gelstą, kai tuo tarpu aikštelėje natydvau nugulčius lapus, be jokio gražumo ir be jokios gyvybės ženklo juose.

Ruduo... Atėjo jis daugeliui medžių, gėlių atnešdamas mirtį. Žvelgiu į visą stebuklingą pasaulį, kuriame mes gyvename, vis dairymiesi pirmyn ir atgal, vis išsiūriūdami ir debesius bėgūnus, nešančius ilgai trunkančius lietaus vandenį.

Ruduo... Mes skrendame su žemės planeta ir saulės naktimis nematome, tik kartais mėnulis atkreipdamas mūsų dėmesį, per dangų nukeliauja greit. O ir žvaigždės rudenį darosi kažkokios šaltes...

Ruduo... Pripylė vandens kibirais, privertė debesis lietaus. Nors žolės žaliuoja, nors ant daugelio medžių šakų dar daug tebėra lapų, bet lapkričio mėnesiui atėjus, medžių šakos, lyg nuogos rankos, seniai bus likusios be lapų.

Ruduo... Dar švystelės ne kartą saulutė, nors ir nešildydama taip, kaip vasarą, dar bus daug dienų, — šviesių, su rudens atpalvais, ir dar bus "bobų vasara", bet laikas rudenį darys šaltesnį. Ir taip sulauksime sniego ir Kalėdų švenčių, o po žiemos sulauksime vėl pavasario ir rudens.

Prieš kiek laiko sovietų spaudoje nežymiai praslinko žinia, kad menamai Baltvyžio girioje esama dar užsilikusių tarpanų, kurie dabar globojami. Ar galima tuo tikėti, turint galvoje jų skleidžiamą legendą apie mamutus, kurių menamai Sibiro tundroje dar esama.

(Bus daugiau)

J. KAJECKO KALBA

(Atkelta iš 1 psl.)

Velionis buvo pareigingas, ne-nuilstamas, darbštus patriotas. Jis dirbo dėl Lietuvos praeities ir ateities garbės. Jis priešingas buvo savo tautiečių susiskaldymui. Aš Velionį visada brangi-nau ne tik kaip bendradarbį, bet ir kaip draugą, spinduliuojantį tautine sąmone ir giliu valstybin-gumo jausmu.

Tautai lemta tęsti gyventi per kartų kartas. "Jei audra ištikus verstų stulpą vieną", tai jis dabartinės kartos pakeistinas nauju užsidegimu ir nauja energija. Kova tautos palikuonių tęstina iki Lietuva vėl laisva bus.

Mielasai kolega, mes netikim, kad būtumei mus visiškai apleidęs. Mes tikime, kad aukštai Danguje Tu apeliuoji pas Aukščiausiąjį neapleisti mūsų ir brangios Tėvynės. Pa prasme Tavo

duo ilgam laikui bus mūsų pamirštas. O dabar—ruduo...

Br. Dirmėnas

mirtis yra tautos praturtėjimas. Anot Senekos "Mirtis nėra visų dalykų galas. Ji yra amžinybės gimtadienis". Arba, anot Sv. Pranciškaus Asiziečio, "tik mirdami mes užgimstame amžinam gyvenimui". Todėl nenuostabu, kad velionio reakcija į gydytojo jam pranešimą apie jo neišven-giamą ligos finalą jis atsiliepė šypsena. Palaiminta šypsena! Mirties pranešimas jo neišgazdi-no.

Savo ir tautiečių vardu giliai nuosirdžiai dėkoju garbingam Velionui už ilgametį pasižen-timą močiutei Lietuvai ir jos vaikams. Tebūnie lengva Velio-niui šios svetingos šalies žemėlė Kad ji būtų dar lengvesnė, Jį palydėsime amžino poilsio vie-ton su žiupsneliu ir Lietuvos žemėlės. Turiu ne sudie, bet ligi pasimatymo!

Lietuvos Diplomatinės ir Kon-sularinės Tarnybos vardu reišk-iu giliausią užuojautą Velionio našlei bei sūnui ir visiems gim-nimėms jų didžiulio skausmo va-landoje.

GEROS DOVANOS

šios knygos pardavamos dabar "Naujienose" su didelėmis nuolaidomis:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik	\$3.00
Minkštais viršeliais tik	\$2.00
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTĄ KULTŪRĄ — ŽIAURŲ ŽMONĖS. Kelionės po Europą įspūdių. Vietoje \$2.00 dabar tik	\$1.50

Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money order.

NAUJIENOS,

1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

DEDES ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI

YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį - Dėdę Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasiskaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žiemos pasiskaitymams nupirkti Antano Rūko parašytą Vienišo Žmogaus Gyvenimą - Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimena ir pažinojo, o naujiesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo A. Rūko lengvas, vaizdas gražia literatūrine forma pasako-jimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išvytų švie-suolių gyvenimu ir jų kieta, ideologine veikla.

Antanas Rūkas, VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Adomaičio - Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJENŲ" ADMINISTRACIJOJE

POEZIJOS VEIKALAI

Amžina tautos dvasia,
Laimink mūsų siekį —
Vėl gyvenki mums,
Giesmėje skambėk.

Vincas Jonikas

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažutį, deimantų spindintį žiedą, apkalšo medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamazu įveda į gamtos vaizdą ir garsų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiuose gamtos scenovaizduose svaioja juokauja ir verkią poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitis - Vaiziūnienė, ZVAIGZDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.00.
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kišeninio formato, 157 psl. \$2.00.
3. Bernardas Brazdionis, DIDIOJI KRYŽKELĖ. Eilėraščiai. 112 psl. Kaina \$1.00.
4. Kazys Bradūnas, SIDABRINĖS KAMANOS. Premijuotas poezijos rinkinys, 95 psl. \$2.00.
5. Butkų Jūzė, EILĖRAŠČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
6. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIEŠNIA VĖTROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
7. Kleopas Jurgelionis, GLŪDĖ - LIUDĖ. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
8. Anatolijus Kairys, AUKSINĖ SĖJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
9. Pranas Kozulis, DULKĖS EŽER. Eilės, 62 psl. \$0.75.
10. Pranas Naujokaitis, AUKSINIAI RAGELIAI. Lyrika, 64 psl. \$2.00.
11. Alė Rūta - Nakaitė, BE TAVES. Poezija, 133 psl. \$2.00.
12. Nadas Rastenis, TRIJŲ ROZIŲ ŠVENTĖ. Eilėuotės pasakojimai apie 3 išvytintus lietuvius senovės laikais; su autoriaus iliustracijomis. \$5.00.
13. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranauko "Anykščių šilelis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
14. Balys Rukša, UGNIES PARDAVĖJAS. Eilės, 45 psl. \$1.00.
15. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
16. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
17. Petras Sagatas, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eilėuotė kūrinių, 92 psl., \$1.00.
18. Petras Sagatas, PLAUK MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
19. Eugenijus Gruodis, AGUONOS IR SMELIS. Eilės, 70 psl., \$1.00.
20. Elena Tumienė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
21. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
22. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
23. Uršulė Zemaitienė, SUVALKIEČIŲ VESTUVĖS. Su trumpu ju aprašymu ir gausybe dainų. 80 psl. \$2.50.
24. Adomas Jasas, BUK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsiųsti čekį ar Naujienų raštinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar piniginį orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, ILL. 60608

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakišios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, ILL. 60608

Raginkite savo apylinkę
augti - taupykite!

6%
5%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, ILL. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	trims mėnesiams	vieneriems
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	\$6.00	\$2.00

15 cents per copy. 15 c. on Saturday

Dienraščio kainos:	Užsiuntimo:
Chicago ir priemiestuose:	metams \$23.00
metams \$12.00	pusei metų \$13.00
trims mėnesiams \$7.00	vieneriems \$3.50
Kitose JAV vietose:	
metams \$20.00	
pusei metų \$11.00	

NAUJIENŲ ofisas atidaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Progreso pavojai

Maža, graži, baltai ir mėlynais raštais išmarginta, vienintelis šviesus kamuolėlis yra ta mūsų planeta Žemė skraidanti tamsioje Visatos beribėse, kaip pasakoja astronautai, kurie ją matė iš 200,000 mylių atstumo.

Ta Žemė skraido milijonų milijonus metų vieną apdainuota, kitų teršama, trečiųjų krauju laistoma ir atrodė amžina, be pradžių ir be galo vienintelė gyvybei tarpti vieta visuose pasauliuose.

Keitėsi epochos, plaišinėjo kontinentai, griuvo kalnai ir ugnis su vandeniu kartkartėmis gresė žemės gyvybei, bet žmogus išliko ir pasiskelbęs visos žemės karaliumi pradėjo siekti rojus, be atodairos švaistydams resursus ir teršdamas ekologiją. Industrijos amžius, atrodė, pradėjo gerbūvį ranka pasiekti, kai staiga žmogus pasijuto visą žemę atvedęs prie pražūties ribos. Kas per amžių amžius, sunkios lėtos evoliucijos keliu buvo pasiektas, gresia sugriūti dar vienos, daugiausia dviejų gentkarių bėgtyje.

Tarša, chemikalinės trąšos, insekticidai, herbicidai, industrijos atliekamos, gamtos resursų gelbėjimo, triukšmo, narkotikų problemos, miestų kamsatis ir lušnykai, automobilių nelaimės, laužų ir šiukšlių kalnai, auksai mokesčiai, karai, pragyvenimo reikmenų kainos, gimdymų eksplozija ir kontrolė, kriminalas, plaukai, plaukai ir visur nuodai bei atmatas. Paašikėjo, kad progresas tikrumoje yra eismas vienos žingsnių pirmyn — du atgal.

Žmogus išrado DDT, kurio pagalba apsaugota nuo parazitų ir kenkėjų laukų, daržų ir sodų derliai ir milijonų milijonams žmonių užtikrinta duona ir suteikta galimybė naujiems milijonams gimti ir gyventi, apsaugant juos nuo maliarijos, tifo, geltonosios karštilgės, bado ir pavietrės. Bet staiga DDT apšauktas vienu didžiausių gyvybės žemėje priešų, ir toks jis netiesioginiai yra, nes masiniai išnuodijimo žemės žvėreliai, oro paukščiai ir vandens žuvis. DDT užgintas ir paskubomis išrandami ir eksperimentuojami pakaitalai, bet ar jie bus saugesni, ateitis parodys. Labai trumpai tetruko kitas panašus atvejais, būtent, įvairiausi šarmai plovimams ir skalbimams.

Iki pat II Pasaulinio karo žmonės savo baltinius miuliu ir rankomis mazgojo ir, kas norėjo, švariai dėvėjo. Bet norams galo nėra. Išradingoji industrija išrado pagerintas ir pagreitas baltinimo priemones — fosfati-

nus detergentus, cheminių paradintus, sodium tripolyphosphate. Pramonė kaip ant mielių pakilo. Išrastos įvairios automatinės skalbimo ir plovimo mašinos. Pirmaisiais metais tokių vien Amerikoje parduota 700,000, po 5 metų (1954) jau parduota 2.3 milijonai, o pernai virš 4 milijonų...

Šiandien vien JAV-bėse daugiau kaip 40 milijonų detergentais skalbimo mašinų latakais ir kanalizacijos keliais leidžia į upes ir ežerus ir pagaliau į jūrą ir okeanus bilijonus svarų, milijonus tonų fosfatų chemikalų. Fosfatai yra geriausias maistas vandens maurams — algėms, kurios apželdindamos vandens paviršių atima iš vandens deguonį ir nutroškina žuvis ir visokią vandens gyvūniją. Netoli ieškant pavyzdžio, Erie ežeras jau miręs, o Michigano ežeras pripažintas sergančiu.

Negana to. Vien Jungtinės Valstijės šiuo metu turi 112 milijonų ragučių, 20 milijonų avių, 68 milijonus kiaulių ir 3.5 bilijonus vištų. Visi tie naminiai gyvuliai per metus padaro po 2 bilijonus tonų — 4 trilijonus svarų išmatų, dešimtį kartų daugiau kaip žmonės.

Per amžius žmonės laikė gyvulius, kurių mėšlas buvo vertinga trąša laukam, tačiau už pinigą visur pasiūsi patarnauti industrija išrado įvairiausias chemines trąšas — ir švaru ir patogiu. Dabar susikaupę gyvulių mėšlo kalnai yra didžiuliai fosfatų rezervuarai, kuriuos lietus praskiedamas neša į vandens kelius, ir į tas pačias upes, ežerus ir pagaliau jūras. Cheminės trąšos irgi pagrindinį chemikalą turi fosfatus, kuriuos lietus iš dirvų irgi suplauna į vandens baseinus. Čia kalbame vien apie Ameriką, bet reikia tik pasiklausyti apie ne kiek negeresnes žinias iš Europos, Japonijos, Indijos, beabejo, — Sovietijos ir Kinijos, ir kt., kur tik žmonių tirštai gyvena ir "progresas" daugiau pažengęs.

Dar ne per vėlu, Amerika pačiu laiku pakirdusi sukulbom gelbėtis. Paskubomis įsteigta didžiulė aplinkai gelbėti ir kontroliuoti mašinerija, pradėta bausti ir drausti betarpiškus mūsų oro, vandens ir maisto teršikus. Pramonė ir sveikatos institucijos karščiuotai ieško kitokių chemikalų, pakaitalų — DDT ir fosfatams pakeisti, ir štai rezultatai.

Išrastas junginys, pavadintas nitriloacetate acid (nitriloacetinė rūgštis), trumpai NTA, kuri skalbia ir baltina neblogiau kaip fosfatai ir netersia aplinkos. Bet štai mokslininkai pradėjo taisyti NTA milteliais šerti žiurkės ir nusistatė, kad šeriant didelėmis dozėmis žiurkės gauna vėžį. Negana to, viena šeimininkė Connecticute beskalbama baltinius tų milelių puoduke paliko ant grindų. Jos 15 mėnesių dukrelė pasėmusi saujikę tų milčių prisipylė būnėn ir bandė nuryti, išsidedę gerklę, o po savaitės mirė. Argumentas vargiai atlaiko kritiką, nes gi niekas žmonių kaip žiurkių nešers didelėmis NTA dozėmis, o kas dėl atsargumo, tai maži vaikai taip pat nusinuodytų ir mirtų suvalgę saujelę aspirino, jei tėvai nelaikytų uždarytą aukštai pakabintose spintelėse. Tačiau, išsigandusi Administracija ne tik atšaukė NTA, bet dar net paragino šeimininkes grįžti prie ką tik uždraustų fosfatų! JAV generalinis gydytojas Dr. Jesse Steinfeld net patarė sakdamas: "Mano patarimas šeimininkėms vartoti fosfatų detergentus. Žmoniška kalbant, jie yra saugiausi žmogaus sveikatai".

Gerai, kad ir Washingtonė yra sveikų nervų vyru, o tokių, pasirodė, yra JAV Aplinkos Apsaugos Įstaigoje (U. S. Environmental Protection Agency, EPA). Šiomis dienomis į Chicago atsikėlęs naujai paskirtas EPA V Regiono viceadministratorius Valdas Adamkus per spaudą šaltakraujiškai patarė šeimininkėms nebėgti atgal prie

Istorija vėta Solženicino plunksnos

Kaune, Lietuvių g-vėj N. 10. Lietuvos teisėjas Simonas Žilinskis turėjo nuosavą, dviejų aukštų, mūrinį namą, kuriame gyveno su savo žmona Natalija Žilinskiene. 1940 m. bolševikams okupavus Lietuvą, teisėjas Žilinskis su žmona buvo ištremti į Sibirą. Prieš ištremimą Žilinskis pasikvietė savo pažįstamą, advokatą Vilių Burkevičių, apsigyventi jo namuose, antrame aukšte, ir prašė prižiūrėti namą. Burkevičius pasiūlymą mielai priėmė ir su savo didžiule, moksline biblioteka persikėlė į erdvę Žilinskių butą gyventi. V. Burkevičiaus biblioteka buvo viena didžiausių moksline bibliotekų Lietuvoje. Jisai mie-lai leisdavo ja naudotis studentams, profesoriams, moks-lininkams. Lietuvos nepriklausomybės laikais V. Burkevičius buvo "Knygos Mylėtojų draugijos" narys. Jis parašė keletą mokslinių darbų, padė-davo jauniems talentingiems žmonėms pasiekti aukštąjį mokslą. Gyveno vienišas, bu-vo užimtas tik mokslu, knygo-mis ir savo profesija. Išvežus Žilinskis bolševikai nacionali-zavo namą. Bet adv. V. Burke-vičiui leido toliau jame gyven-ti.

Po kelių metų Natalija Žilinskienė grįžo iš Sibiro į Kau-ną be vyro, nes Žilinskis mirė tremtyje. Žilinskienė apsigy-veno savo namuose, kur pa-vargusi, iškankinta, tikėjęs pasilsėti, ypač, kad jos naci-onalizuotas namas buvo jai ad-ministracine tvarka, su gydy-tojo Makausko pagalba, keis-tu būdu, sugrąžintas. Makauskų šeima susidėjo iš gydytojų: žymos Antano Makau-sko, jo žmonos Elenos, einan-čios vyr. gydytojos pareigas Tuberkiul. Sanatorijoje, — gi-ne, kur šivilės čepulienės, — dū-kauskės, pastarosios vyro Alo-yzo Čepulio, dirbančio asis-temu infekcinių ligų katedroj, Kauno medicinos institute. Ma-kauskai buvo iš seniau pažįsta-mi su Žilinskiais. Normaliai imant, jie turėtų nelaimingai, grįžusią iš tremties našlę, glo-boti ir jai padėti. Gyd. Makauskas ir pradėjo ją savaip "globoti", nuolat ją baugindamas ir aiškindamas, kad jai būtų saugiau gyventi, jeigu jos namas būtų perrašy-tas jo, Makausko, vardu, nes namas būk tai buvo jai grąžin-tas neteisėtai. Makausko įbau-ginta, prikalbinta, Žilinskiene sutiko Kauno notarinėje kontoroje sudaryti fiktyvią pirkimo ir pardavimo sutartį, pagal kurią Žilinskienė neva pardavė gyd. Makauskui namą už 55.000 rublių (senais pini-gais). Žilinskienė tų pinigų niekados nematė. Makauskui tapus namų "sa-avininku" Žilinskienė jos na-mo kambario neatsirado. Ji buvo priversta persikraustyti į negyvenamą patalpą prie laip-tų. Makauskas ir čia nelaimin-gai moteriai nedavė ramybės. Bijodamas, kad Žilinskienė kam nors nepasiskųstų dėl na-mų fiktyvinio pardavimo, pra-dėjo ją kalbinti išvažiuoti į Ar-gentiną, pas seserį. Jis jai net išrūpino reikalingus dokumen-tus kelionei. Tokiu būdu Žilinskienė apleido savo namus ir Lietuvą. Jai išvažiavus į Argentiną, Makauskų šeima negalėjo pa-slėpti savo džiaugsmo. Dabar gyd. Makauskas jautėsi tikras Žilinskių namų savininkas. Tik jį varžė, nuo seniau gyvenan-tieji šitame name, advokatas Vilius Burkevičius ir invalidas Juazas Krikščiūnas su žmona. Jis ir pradėjo veikti prieš juos. Pirmiausia jis pareikalavo, kad adv. Burkevičius paliuo-tuotų antrąjį aukštą ir persi-keltų gyventi į du mažesnius kambarius, pirmame aukšte, kuriuose Burkevičiaus didelė biblioteka negalėjo sutilpti. Nepadėjo advokato aiškinimai ir prašymai palikti jį antrame aukšte, ypač kad Makauskų šeima turėjo pakankamai gy-venamo ploto, Makauskas be-tent infekcinių ligų katedroj, Kauno medicinos institute. Ma-kauskai buvo iš seniau pažįsta-mi su Žilinskiais. Normaliai imant, jie turėtų nelaimingai,

Su kitu nuomininku, 87 metų, fofatinių detergentų, o išmintingai vartoti pakaitalus su mažais fosfatų kiekiais. Kad Adamkaus drąsus patarimas buvęs tikras, sa-vaite vėliau atvykęs į Clevelandą patvirtino pats EPA Administratorius William D. Ruckelhaus, patardamas vartoti pakaitalus.

Žmogui žemėje yra tik vienas kelias — ko greičiau-siai lauk iš taršos, nes per taršą kelias veda į prapūtį. J. Pr.

(Bus daugiau)

Invalidu Krikščiūnu ir jo senu-te žmona, Makauskas su žento ir dukters pagalba susitvarkė dar greičiau. Jaunieji Čepuliai įsibrovė į vieną iš dviejų senu-kų kambarių, rankšluosčių surišo senuką, uždedami jam ant galvos prieglavį ir kartu su senute įstūmė į kitą jų kamba-rį su visa senukų manta.

Po tokio barbariško ir netei-sėto iškraustymo, invalidas iš-kėlė liaudies teisme Čepuliams bylą, bet Čepulis "panaudojo visas priemones", kad Krikš-čiūnas nuo savo ieskinio atsi-sakytų.

Atrodytų, kad gydytojų sei-ma galėtų dabar nusiraminti ir pradėti taiklingai gyventi. Bet kur tau! Jiems vis dar kliu-dė 86 metų advokatas Vilius Burkevičius, sunkus liginis. Jie žinojo, kad Burkevičiaus sveikatos stovis buvo labai rim-tas. Jis buvo reikalingas paša-linės priežiūros, nes turėjo sun-kioj formoj širdies infarktą, pakėlė dvi rimtas operacijas, nevaldė dešinės rankos, nega-lėjo apleisti lovos. Todėl tikė-josi, kad tuose mažuose kam-baruose Makauskas paliks jį ramybėje. Deja, išėjo kitaip.

V. Burkevičius buvo nuste-bęs, gavęs per gyd. Čepulien-ės — Makauskaitės atstovą advokatą Glazą, ieskinį, pa-gal kurį turėjo atiduoti vieną iš dviejų kambarių Čepuliams.

Būdamas teisininkas Burke-vičius žinojo, kad pagal vei-kančius įstatymus šis ieskinys negalėjo būti patenkintas, nes reikalavimas gyvenamo ploto buvo "fiktyviai organizuotas". Dar daugiau Burkevičiui teko nustepti, kada jis gavo Kauno Lenino rajono teismo pirmū-ninko, teisėjo Steponavičiaus sprendimą perduoti kambarį Čepuliams.

Pats adv. Burkevičius dėl savo sveikatos stovio teisme dalyvauti negalėjo, bet jo prašymu buvo apklausti 7 liudi-ninkai, kurie įrodė Čepulienės ieskinio fiktyvumą.

Minėtą sprendimą Burkevi-čius apskundė Aukščiausiam Teismui, kuris pakartotinai peržiūrėjęs bylą, nutarė, kad pagrindo ieskiniui patenkinti nėra. Nežiūrint to, liaudies teismas, pirmininkaujant Ja-konienei, pakartotinai bylą vėl svarstė ir Čepulienės ieski-nį patenkino.

Antrasis Burkevičiaus ka-sacinis skundas, nors byloje nieko nepasikeitė, Aukščiau-siojo Teismo buvo atmestas.

(Bus daugiau)

M. GELZINIS

Klaipėda Ordino Valdžioje (1252 - 1525 m.)

21

29. KOVOS DEL KLAIPĖDOS

Vokiškieji Rytų Europos tyrinėtojai pakartotinai tvirtino, kad viduramžių lietu-viai ucsą dėl Klaipėdos daug kovoję. I tai mes atsakome sekančiu straipsniu:

Lietuviai kovojo dėl Klaipėdos dvejopaipais ginklais — kardu ir plunksna. Nuo 1252 iki 1466 m. žemaičiai kovojo kardu, vis ir vėl sunaikino besisteigiantį miestą ir bent du kartus pačią pilį paėmė. Nuo 1410 iki 1422 m. Vytautas, bekovodamas dėl žemaičių, kartų kovojo ir dėl Klaipėdos. Plunksna ir žodžiu jis, ypatingai Konstanco Bažnyčios susirinkime (1414 — 1418 m.), įrodė anų laikų pasauliui, kad Klai-pėdos sritis yra Lietuvos dalis.

A. Pirmasis kovų dešimtmėtis 1252 iki 1262

1252 m. rudenį. — Kuomet Eberhardo v. Seyne į Klaipėdą atvestieji amatininkai ir kūršiai darbininkai sparčiai pilį statė, pats Deutschmeisteris, lydimas savo kariškių, padarė kelias ekskursijas į apylinkę. Tuomet kardininkai susidūrė su vietos gyven-tojais ir pradėjo juos terioti. Po pirmųjų kruvinių patyrimų su vokiečiais, žmonės pradėjo nuo pilies trauktis ir kėleli į rytus ir pietus.

1252 — 1253 m. žiemą. — Pakartotinai minėtas Klaipėdos pilies dalybų aktas iš 1253 m. vasario 5 d. parodo, kad lietuviai ir sambiai jau 1252/1253 m. žiemą buvo Klai-pėdos pilį puolę. Kadangi pats aktas buvo parašytas pirmiau statonoje pilyje, ano akto žodžiais "castrum primitus aedifi-catum" arba "Geschehen sin diese Ding in der borg to Mimelborg jerst gebuwet", rei-kia manyti, kad autochtonai pilies nebuvo paėmę.

Vėliau pilies įgula, ar tai viena, ar tai iš Kuldigos atvykusių kardininkų sustip-rinta, pradėjo terioti Kėklį ir tikėjosi, kad jo gyventojai pasiduos kardininkų malonei. 1253 m. balandžio 5 d. Pietų Kuršo da-lybų aktas (Bunge, LUB I, 327) parodo, kad jų viltys bent iš dalies, išsipildė. Dalis gyventojų buvo pasilikusi gyventi Ordino valdžioje, nes vyskupas ir Ordinas pasida-lino kraštą, padalinę į "castelatures" ir žmones, lenininkus, pavadintus "infeoda-ti", dėl kurių vyskupo ratifikacijos doku-mentas (Bunge, LUB I, 253) iš 1253 m. lie-pos 20 d. paaiškina, kad "De leenlode in deme lande to Cecklis, in wes deil dat si vallen, in der herscap sollen sie blieven" (Kėklis krašto lenininkai privalo pasilikti gyventi toje pono dalyje, į kurią jie pateks.)

Sambių puolimas. Iš pietų kryžiuočių gresiami, sambiai labai gerai suprato, kad šiaurėje kardininkų įsteigtoji Klaipėdos pilis yra peilis, įsmeigtas į jų nugarą. To-dėl jie, kartu su žemaičiais, pakartotinai mėgino Klaipėdą sunaikinti. Eliuotoji

Livonijos kronika, 'pradedant 3723 eilute, paduoda stipriausio ir, tur būt, paskutinio sambių puolimo vaizdą. Skaitlingas jų ka-riauonos būrys, atvyko pėsčias Užmariu ir laivais Baltijos jūra ir Mariomis ties Klai-pėda. Ten, sustikę, jie prikabinio laivą prie laivo ir tokiu būdu sudarė tiltą skersai per Klaipėdos sąsiaurį nuo Užmario iki kranto. Eliuotoji Livonijos kronika rašo:

3843 — sie hatten da mit schiffen
3844 — die Memele so begriffen,
3845 — daz man der uber mochte gän.
3846 — daz enwart nie mer gatän
3847 — die Memele ist ein Wasser groz.
3848 — do man schif zu schiffe sloz,
3849 — do wart ez zu allen stucken
3850 — bestellet sam sie ein brucken
3851 — hetten uber die vlut geleit.

Tada, sustiprinti Klaipėdos žemaičių, kurių pilis stovėjusi netoli Danės šaktar-pio (Sembritzi, Geschichte d. Stadt Me-mel, 1926, p. 22), jie pradėjo Klaipėdos puolimą. Bet kaip jie nesistengė, net ne-bojo didelių nuostolių, jie vis ir vėl buvo atmušti. Galų gale jie nustojo puolę, su-degino negyvuosius, priglaudę sužeistuosius laivuose ir grįžo namo Klaipėdos ne-paėmę.

Tikslų puolimo metų nebegalima nu-statyti. Reikia manyti, kad tai buvo 1254 metai, nes kitais, 1255 m., didelis kryži-ninkų būrys iš Čekijos puolė Sambiją, ir visi sambiai turėjo stoti į kovą už tėviškės likimą (L. Reim, eil. 3723 — 3908.)

Kardininkai 1255 m. puolė Sambiją.

Kardininkų magistras Anno von Sangershausen, norėdamas sambius taip susilp-ninti, kad jie nebegalėtų kenkti Klaipė-dai, 1255 m. atvyko su stambiau Ordino ri-terijų būriu į Klaipėdą, iš kur jis, sustip-rinęs klaipėdiečių riteriaius, vyko Užma-rių į Sambiją. Čia jis niokojo kaimus, žu-dė vyrus, degino trobas ir ėmė į belaisvę moteris ir vaikus.

Prisiplėšę įvairių gėrybių ir belaisvių, riteriški žudikai buvo begrižę į Klaipėdą. Bet pakeliui jie pateko į sambių tykojamą-ją vietą ir buvo sambių taip skaudžiai su-mušt, kad jie, palikę visą grobį, vos leis-gyviai paspruko ir į Klaipėdą bėgo. Ten magistras, gavęs Kuršo vyskupo sutikimą, įsteigė vyskupo žemėje, netoli Mutinės, vandens malūną.

Grįžęs iš Klaipėdos, von Sangershausen vyko į Generalinę Ordino kapitulą į Veneciją. 1257 m. kapitula į išrinko Ordino Didžiojojo magistrą, kuriuo jis išbuvo iki 1274 m.

1257 m. mūšis ties Klaipėda. Sangershausen'ui išvykus į Italiją, į jo Livonijos magistro vietą paskirtas buvęs Karaliau-čiaus komturas Burkhard von Hornhusen. Pastarasis, 1257 m. vasarą, pasitalkinęs 40 riterių ir 500 atrinktų kuršių, vyko iš Kuldigos pajūriu į Klaipėdą. Pakeliui jam pranešė, kad miškelyje netoli Klaipėdos pilies jo laukias žemaičių kariuonos būrys, Nors kardininkai metėsi į kovą įprastu veržlumu, jie veikiai patyrė žemaičių kietumą. Kuomet 12 riterių gulėjo užmušti,

pats magistras ir jo bendras, Klaipėdos komturas von Haren buvo sužeisti, likę riteriai ir kūršiai pradėjo trauktis ir, subė-gę į Klaipėdos pilį, bent ją išgelbėjo nuo pražūties (LRhein, eil. 4461 — 4526).

1257 — 1259 m. ginklų paliaubos. Že-maičių atstovai, nuvykę 1257 m. į Rygą su ginklų paliaubų pasiūlymu, buvo kardi-ninkų palankiai sutikti ir dviejų metų pa-liaubos buvo dėlų sudazūmu patvirtin-tos: LReim eil.

"4616 — des landes site stet also:
4617 — wer dem anderen tut die hant,
4618 — wer er uber daz dritte lant,
4619 — der hette getruwelichen vride
4620 — bie dem halse und der wide"

Žemaičiai, įsitikinę, kad jie Klaipėdos taip veikiai nepaėmė, apvedė Klaipėdą gynybos linija, kuri šiaurėje prasidėjo Impiltes pilimi ir ėjo pietų link, sustip-rinta Grėžių ir Gargėjų pilimis, žemaičių pilimis prie Minės, Neviržės, Aisės ir baigėsi Gedimino pilimi pietuose. Nėra įmanoma, kad žemaičiai būtų tokią išti-są gynybos sistemą dviejų metų bėgyje pa-statę. Kai kurie istorikai yra to nuomo-nės, kad šita linija buvo žemaičių jau ank-sčiau prieš normanus, gotus, danus ir ki-tus jūrų piratus įsteigta ir kad jie ją dabar tesustiprino. Kaip ten bebūtų, žemaičiai tų dviejų metų bergėdžiai neleido, bet, kaip matysime, smarkiai pasiruosė nau-joms kovoms su kardininkais.

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLIO LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšiliepiama, skambinti 374-8012
Telefonai: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadienį, šeštadienį, sekmadienį uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REPUBLIC 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

IR

DR. B. B. SEITON

INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telefonai: 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadienį, 1-7 val.,
antradienį, penktadienį nuo 1-5, trečiadienį
ir šeštadienį, tiksliai antradienį.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšiliepiama,
skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Trečiadienį, šeštadienį, sekmadienį uždaryta.
Ofiso telefonai: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Ofiso telefonai: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį
ir penktadienį nuo 3 iki 7 val. popiet. Ketvirtadienį, šeštadienį
nuo 9 iki 11 val. ryto, tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį, ketvirtadienį, šeštadienį
nuo 1-4 popiet, 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofiso telefonai: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksmdieniais ir trečiadieniais
uždaryta.
Rez. telefonai: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofiso telefonai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį
ir penktadienį, 2-4 val. vak. Šeštadienį
nuo 2-4 val. popiet ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Pirma ligonius pagal susitarimą. Del
valandos skambinti telefonai: HE 4-2123.
Jei neatšiliepiama, tai telefonai: GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bendažai.
Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 8-8, šeštadieniais 9-1.
2250 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PROspect 4-5084

LOS ANGELES, CALIF.

Bronių vardinės

Rugsėjo 3 d. buvo Bronių vardinės. Kalifornijoje Bronių yra nemažai: štai jie, kiek atsimenu: Budriūnas, Duda, Gedminas, Kancleris, Papsys, Pošius, Raša, Seliukas, Skiman, Stančikas, Vešota, Ziemelis; nemažai yra ir moterų Bronislaivų: Adamsonienė, Dženkaitienė, Gajauskienė, Kellogienė, Masaitienė, Pilypaitienė, Širvinskaitė, Skirienė, Sharpienė, Starkienė ir k.

Išvyko Dr. F. Palubinskas

Dr. F. Palubinskas, dėstęs ekonominius mokslus Long Beach kolegijoje, išvyko dviem metams į Austriją, Linz universitetą, kur dėsčius prekybos ir ekonomikos mokslus.

Jis išvyko su visa šeima — žmona ir penkiais vaikais.

Du išvyko studijuoti į Vokietiją — Vasario 16 gimnaziją

Rugsėjo 2 d. du Los Angeles jaunuoliai: Vygantas Narbutas ir Vincas Skirius išvyko mokytis į lietuvišką Vasario 16 gimnaziją Huetenfelde, Vokietijoje. Liet. Vak.

GRADINSKAS

AM-FM RADIJAS

STEREO

FONOGRAMAS

NAMŲ ELEKT. IR BATER.

2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

PERKRAUSTYMAI**MOVING**

Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. BERENAS
2047 W. 67th Pl. Walbrook 5-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS VALANDOS

Visos programos iš WOPA,

1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmo
dieno iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Šeštadienį ir sek-
mdienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

GROMYKO PRANASTYSTĖ

Perspėdamas Jungtines Valstybes ir raudonąją Kiniją, kad "nedrįstų" daryti kokias kombinacijas prieš Sovietų Rusiją, Andrey Gromyko, SSSR užsienio ministeris, Jungtinių Tautų visuotiniame susirinkime New Yorke praeitą rugsėjo 28 d. be kt. pasakė:

"Sovietų Sąjunga visuomet buvo ir yra priešinga politikai, nukreiptai prieš kitų valstybių teisėtus interesus ir daugumą, įskaitant ir Sovietų Sąjungą nors ir dar kaip tokia politika būtų dekoruojama.

"Praeitą buvo tiek ir tiek kai kurių valstybių kombinacijų, nukreiptų prieš kitas, ir jos savimi iššaukė tarptautinių įtampų ir net karų. Galutinėje išvadoje jos (tos kombinacijos) visuomet šovė atgal prieš pačius iniciatorius, nepaisant ar tokios valstybės buvo didesės ar mažos".

Būtų labai įdomu iš Gromyko išgirsti, kada Sovietų Sąjungos kombinacijos su nacių Vokietija šaus atgal? J. P.

AMERIKOS LENKAI

SKUNDŽIA SOVIETUS JT

NEW YORKAS (hvp). —

"Amerikos lenkų kongresas" (Susivienijimas) raštiškai kreipėsi į JAV-bių ambasadorių Bush su prašymu, kad Jungt. Valstybių delegacija pareikalautų su-

Susirinkimų ir parengimų**PRANEŠIMAI**

— Lietuvių Moterų Piliiečių Lygos susirinkimas įvyks sekmadienį, 1971 m. spalio 3 dieną Lietuvių Auditorijoje. Narės prašomos gausiai atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Po susirinkimo bus užkandžiai ir kava.

E. McNamee, nut. rašt.

NENORI PIGIŲ NAMŲ

Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų organizacija praneša, Marquette Parko, pietvakarių apylinkės ir toliau gyvenantiems namų savininkams, būtinai atvykti į rengiamą masinį susirinkimą, kuris įvyks sekmadienį, 8 m. spalio mėn. 3 dieną, 3:00 val. popiet Marquette Parke, prie Dariaus - Gireno paminklo, California ir Marquette Rd. kampo.

Marquette Parko apylinkės likimas priklausys nuo visuomenės atsilankymo ir protesto. Įvairių organizacijų atstovai padarys pranešimus apie toje ir Marquette Rd. kampo, srityje nuveiktus darbus ir kokių priemonių reikia imtis, kad sulaukėtų nepageidaujamų namų statyba. Pakviesiti miesto pareigūnai, kurie pasisakys tuo reikalu.

Tame mitinga dalyvaus visi kas tik galės, nes yra labai svarbus reikalas mūsų išlaikymas Marquette Parko apylinkėje.

Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų Valdyba

SKAITYK "NAUJIENAS" — JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

daryti Jungtinių Tautų komisiją masinėms žudynėms Katyno miške galutinai išaiškinti. Dar 1951 metais sudarytoji Amerikos kongreso komisija buvo nu-
stačiusi, kad nėra abejonių, jog tuos 14,232 lenkų karininkų ir

civilinių žmonių nugalabijo sovietų sušaudymo komandos. Ligi šiolinis Amerikos lenkų susivienijimo prezidentas Mazeuskis pareiškė viltį, kad Londonas tą JAV iniciatyvą Jungtinėse Tautose parems.

Lietuvos Respublikos Generaliniam

Konsului

DR. PETRUI DAUŽVARDŽIUI

mirus,

skausmo prislėgtai Jo žmonai Juzei, sūnui Petruui ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Rapolas Skipitis
Juozas Matukas
Karolis Banys
Jonas Montvila
Pranas Kavaliūnas

Lietuvos gen. kons.

A. A.

DR. PETRUI DAUŽVARDŽIUI

mirus,

gerb. ponį J. Daužvardienę, jo šeimos narius ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

L. V. Liaudininkų S-gos
Centro Komitetas

Šviesios atminties Nepriklausomos Demokratinės Lietuvos Seimų Liaudininkų Frakcijos Lyderiui, buvusiam S-gos Centro Komiteto pirmininkui,

advokatui

ZIGMUI TOLIUSIUI

mirus,

nuoširdžiai užjaučia brolių Izidorų - Gubertų, jo šeimą, jo žuvusio brolio dr. Juozo šeimą, gimines ir artimuosius

L. V. Liaudininkų S-gos

Centro Komitetas

A. A.

ELSIE PAULAITIS

Gyv. 1608 49 Ave., Cicero, Ill.

Mirė 1971 m. rugsėjo mėn. 27 dieną, 7:30 val. vakare, sulaukusi 70 metų amžiaus. Gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 50 metų.

Paliko nuliūdę: dvi seserys — Apolonią Plevokas ir jos vyras Juozas ir vaikai su šeimomis, Elena Stonis su šeima, gyv. Kalifornijoje; velionės geras draugas Antanas Palilonis.

Kūnas pašarvotas J. Vance Funeral Home koplyčioje, 1424 So. 50 Ave., Cicero, Illinois.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, spalio mėn. 2 dieną 9:30 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Sv. Antano parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojama Queen of Heaven mauzoliejuje.

Visi a. a. Elsie Paulaitis gimines, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidojimoje ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsiveikimą.

Nuliūdę lieka:

Seserys, giminės ir draugai.

Laidotuvių Direktorius J. Vance. Tel. 652-5245.

ALPHONSE SAVAS

Gyv. 3708 W. 81 Pl.

Mirė 1971 m. rugsėjo 28 dieną, 3:15 val. ryto, sulaukęs 65 metų amžiaus. Gimęs Chicago, Illinois.

Paliko nuliūdę: žmona Anna (Cherniauskaitė), posūnis Anthony Shimkus, jo žmona Irene, 3 anūkai, sesuo Mary Miglin, jos dukrė Stella Montgomery su šeima, mirusios sesers vaikai — Anthony Chepa su šeima ir Phil Ruzella su šeima ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Priklausė Amerikos Legiono Don Varnas postui 986 ir Exmainieri klubui.

Kūnas pašarvotas Mažeika - Evans koplyčioje, 6845 So. Western Avenue.

Šeštadienį, spalio 2 dieną 10:00 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Lietuvių Tautines kapines.

Visi a. a. Alphonse Savas gimines, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidojimoje ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsiveikimą.

Nuliūdę lieka:

Žmona, sesuo, giminės.

Laidotuvių Direktorius Mažeika - Evans. Tel. RE 7-8600.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

GELININKAS (PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandoje gražiausios gėlės ir vainikai antkapių papuošimui ir sezoninės kapams gėlės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)

5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ

GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telefonai: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telefonai: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS

GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: Yards 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicagos

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Associacijų

AMBULANCE

PATARNAVIMAS

TIEKIA IR NAKTĮ

TURIME

KOPLYČIAS

VISOSE MIESTO DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: Yards 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: Yards 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET

REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE

Virginia 7-6672

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET

Phone: Yards 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

10821 So. MICHIGAN AVE.

Phone Commodore 4-2228

649 EAST 162nd ST.

Phone COMmodore 4-2228

South Holland, Illinois

ARTĖJANČIAME NAUJIENŲ BANKETE

VITALIS ŽUKAUSKAS

SEKMADIENĮ, ŠIŲ METŲ SPALIO 31 D., LINKSMINS SVEČIUS
BANKETAS VYKS VFW SALEJE, 7254 W. 63rd ST.

Vakarienė su kokteiliu \$8.00 asmeniui.
Šokiams gros George Joniko orkestras.
Vietas rezervuoti prašome raštu Naujienoms (1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba telefonu: HA 1-6100.
Pradžią 4:00 val. po pietų.

Kviečiame visus iš anksto užsisakyti vietas artėjančiame

NAUJIENŲ BANKETE

Jaunimas rūpinasi II PLJK pasisekimu

Nors Jaunimo Kongresas prasidės tik kitų metų vasarą, tačiau laikas nusistatydami skubai, nesustojia vietoje, o kad Kongresui priartėjus prie rengimų durų neužkluptų juos nepasiruošusius, išpareigoję šiam darbui jaunieji pareigūnai jau dabar su rūpestingumu žvelgia į šiuos darbus, juos planuoja, o kuriuos gali vykdyti. Pasiruošimas vyksta planingai.

Rugsėjo 23 d. pas Nijolę Stakauskienę, Chicagoje, įvyko parskirčių komisijų ir kitų pareigūnų posėdis, kuriame dalyvavo 12 JK Komiteto ir komisijų narių. JK pirmininkas Romas Sakadolskis, pirminink audamas posėdžiui, pristatė naują pareigūnų Romą Kaspary, sutikusių būti Kongreso atidarymo komisijos pirmininku. Išsamioje savo informacijoje Sakadolskis aiškino apie darbo komisijų paskirtis ir užduotis ir, be to, siūlė aptarti įvairius ateities darbus, tarp jų apie prieškongresinio ir pokongresinio leidinių leidimą ir tiems leidiniams redaktorių suradimą.

Be to, susirinkusieji diskutavo Kongreso vakarinės - kultūrinės programos klausimą. Pirmininkas planuojama trijų vienaveiksmių vaidinimų pastatymas scenoje, antram vakarui pramoginės muzikos koncertas, o trečiojo vakaro programos atlikimui buvo įvairių pasiūlymų, tačiau nenurtinta ir palikta artima atečiai. Šios programos bus kongreso pradžioje, Chicagoje.

Finansinis kontrolierius Saulius Mikaliukas paaiškino apie Jaunimo Kongreso sąmatos paruošimą. Jis nusiskundė, kad sudarę sunkumų komisijų pirmininkų nerūpestingumas ir užtvilkinimas skirtu laiku sąmatas pristatyti. Tačiau sąmata, kurią sudaro storos lapų pluoštas, jau baigiama ir bus pateikta spalio 22 ir 23 dienomis bendrame posėdyje, Clevelande.

Dalia Lukošūnaitė, Parodų komisijos pirmininkė, paaiškino apie jos planuojamas parodas Kongreso metu. Turėdama šioje srityje gerą patirtį, ji apibūdino kokios parodos turėtų būti. Jos siūlymu, ruošiamos parodos bus įvairios ir įdomios jaunimui ir vyresniesiems.

V. Kamantas, LB Tarybos Prezidiumo pirmininkas, kuris taip pat dalyvavo posėdyje (buvo I PLJK komitete), kėlė mintį, palygindamas I-ą PLJK, kad dabartinis komitetas vėl ieškotų būdų patraukti plačiosios visuomenės dėmesį ir ją uždegti kongreso esme ir reikšme.

Posėdžio metu diskusijose ir pasiūlymuose pozityvių minčių dar pareiškė Al. Pakalnis, A. Valaitytė, R. Kviklytė, V. Ruibytė, N. Stakauskienė, R. Kasparys, J. Šlajus ir kt.

Aluminio ar plieno plokštelės labai dabar įsitempa gavo pirmuosius Elwin G. S. Smith Co., Cambridge, Ohio. Per dvi minutes nudažoma 300 pėdų ilumo kaspinai, kurių užtektų vidutinio dydžio, trijų miagamųjų, namui apkloti.

— Anatolijus Kairys, Antrojo Teatro Festivalio Rengimo Komiteto pirmininkas, nuosirdžiai prašo gavėjus kaip galima greičiau atsilipti į Kultūros Fondo įmone pasistatytus laisvius. Kultūros Fondas yra išsiuntęs 2500 laišku, kuriais visuomenė yra kviečiama atsilankyti į Teatro Festivalio Spektaklius arba kitomis priemonėmis spektaklį paremti.

— Antrajam Teatro Festivaliui Rengti Komiteto posėdis įvyks spalio 1 dieną, penktadienį, 7 val. 30 min. vakaro, Jaunimo Centre. Posėdyje bus diskutuojama Teatro Festivalio sąmata ir kiti organizaciniai reikalai.

— Jurgis Janušaitis, ne vien tik savo plunksna, bet ir gausiomis aukomis paremiams visus lietuviškus reikalus, sutiko talkininkauti ir teatro festivalio populiarinimui.

— Alvido Vaikų Teatro (dir. akt. Alf. Brinka, pad. Aldona Sobieskienė) reguliari mėnesinė, 108 radijo valandėlė Sophie Barcus Radijo Šeimos valandų antradienį, spalio 5 d., 11 val. r. mok. Melburiens su padėjėjomis paruošti alvudietės gyd. O. Vaškevičiūtės globojamos Vasaros vaikų aikštelės Marquette Parke iki mokyklinio amžiaus vaikų dainuotą ir deklamuoja.

— Dail. Zenonas Kolba išvyko į Šv. Kriziaus ligoninę patikrinti sveikatos.

— Dail. prof. Adomo Varno dailės darbų paroda bus atidaryta spalio 16 d. Tautiniuose namuose Chicagoje.

— Varnas Montessori židinio administratorė Stasė Skrebiėnė praneša, kad spalio 3 d. 1-4 val. ši priešmokyklinio amžiaus vaikų lavinimo ir auklėjimo įstaiga bus atdaryta apžiūrėjimui bei informacijai. Suinteresuoti prašomi atsilankyti į židinį, 3038 W. 59 St.

— Dr. Anatole Sokolsky, South Florida universiteto Tampus mieste profesorius, buvo aprašytas St. Petersburg Independent laikraštyje. Revoliucijos audrose jis su savo tė-

— Jie kalba apie apieštus ir ištuštėjusius plotus Woodlawn ir Lawndale gatvėse, bet namų jose statyti neleidžia, pasakė Daley spaudos konferencijoje.

Federl. teisėjo Richard Austin nuosprendžiu pirmieji 700 gyvenamųjų butų vienetai turi būti pastatyti baltųjų srityse ir toliau trys ketvirtadaliai tokių turi būti statomi tik baltųjų srityse, kol bus pasiektas balansas.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

— Senatūrijų Frank Savicką ir šeimą, jo žmonai Adrienne mirus, nuosirdžiai užjaučia ir kartu liūdi

GEORGE W. DUNNE,
President of the Board of
Cook County Commissioners

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkų Reikia

EXCELLENT
IMMEDIATE OPENINGS!

— Experienced —

DRAPERY
SEAMSTRESSES

TOP SALARY

Get 40 hours pay —
Work four — 9 hour days.
3 Day Weekends Every week.
Excellent working conditions.
Hours 7 a.m. to 3:30 p.m.
Air-Conditioned Shop.
Steady year round work.

ART DRAPERY
STUDIOS

2766 No. LINCOLN AVE.
GR 2-8587

SWITCHBOARD OPERATOR
EXP. AGE 25-45.
Must type. Various other clerical duties. Fenced parking. Air cond. Congenial office of Electrical Mfr.

Phone Mr. ROBERTS
722-1903 for appt.

SECRETARY
Our management consultant firm seeks exp. secretary w. polished typing & shorthand & office skills. Should be good organizer, enjoy a busy schedule. College background preferred. Good salary & benefit program, incl. profit sharing. Call 726-8730

MR. MAXWELL

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

SET-UP MAN
For Punch Press, Shear & Press brake Must be experienced. Permanent for steady worker, with good record.

MULTI ELECTRIC MFG. INC.
4223 W. LAKE ST.

RENTING IN GENERAL
Nuomos

ITASCA
ARCHITECT'S
DREAMHOUSE

With 3 to 4 bedrooms, impressive living room, beamed ceiling, waterfall tree and cozy fireplace carpeted utility room, 2 1/2 baths, 2 1/2 car garage. Built-in appliances and stereo in all rooms. Large family room. Like new all brick home in NW Country Club area. Radian heat and air-cond. Call for this beauty now.

325-2134 DAYS.
773-1308 EVENINGS.

FURNITURE AND FIXTURES
Rakandai ir įrenginiai

PARDUODAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
iki 50% nuolaida. Galima pirkti talimis ir išsimokėtinai. Aptarnauja lietuviai.

SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-4421
6200 So. WESTERN AVE.

vais 1922 m. iš Rusijos pabėgo į Lietuvą. Studijavo ir vėliau mokė Kaune iki antrosios bolševikų okupacijos. Jis gerai žodžiais prisiminė savo gyvenimą Lietuvoje ir taikliais palyginimais pavaizdavo lietuvių padėtį okupacijų metais. Atvykęs pokario metais Ameriką, jis dirbo fabrikuose ir mokėsi, o vėliau mokė Syracuse'je ir Michigan State universitetuose.

— Naujienų Sukaktuvinis Banketas su programa ir šokiais įvyks š. m. spalio 31 d., sekmadienį, 4 val. p. v. F. W. salėje, 7254 W. 63rd St., Argo, Ill. Visa lietuviška visuomenė maloniai yra kviečiama dalyvauti. Dėl rezervacijų prašoma rašyti į Naujienas, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba skambinti HA 1-6100. Vakarienė su kokteiliu \$8.00 asmeniui.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAI

DEL VESŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITE I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Vlgirnia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

Butų nuomavimas. Įvairūs draudimai

BALYS BUDRANTIS

BUD'S REAL ESTATE

4307 So. KEDZIE, CHICAGO

TEL. — 254-5551
4936 — 15th St., Cicero
Tel. 652-1202

DIDELEI SEIMAI
N. A. M. A. S.

ant 50 pėdų kampinio sklypo netoli 63-čios ir Kedzie Ave. Karšto vandens šiluma gazu. Arti visokios mokyklos. Vyresnio amžiaus pora nori parduoti. Skambinkite apžiūrėjimui

776-2225

BEVERLY SHORES, IND.
parduodamas nebrangiai 104 x 220 pėdų sklypas.

Tel. 779-0165

PALOS HEIGHTS
4 bedroom tri-level, attached garage, natural fireplace, 2 1/2 bath, all wool carpets.

\$54,500.
346-0005

NORRIDGE PRIEMIESTYJE
Puikus 2 butų mūras, užsakyti statytas. Abu butai su 3 miegamais. Didelės virtuvės su įmontuotomis krosnimis ir oro vėsinimu. Atskiros šildymo sistemos. Skambinkite

MARCELO & CO.
889-6077

FOR SALE BY OWNER
Modern 2 bedroom brick. Full basement. Beautiful side drive with new 2 car garage. Vicinity 79th & Pulaski. Owner moving to California. Must sacrifice.

Call PR 9-4353.
Leave name and number.

TERRA
Brangenybės, Likrodžiai, Bovanės visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4066 So. Argo, Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-6790

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolski
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

State Farm Insurance Company

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775

(Currency Exchange įstaiga)
Pigūs automobilių draudimai.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET
Tel.: REPUBLIC 7-1941

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

Chicago Meškeriojų - Medžiotojų Klubas kviečia visus į Rudeninį pikniką spalio 3 d. Bruzgulinės sode prie Tautinių kapinių. Bus įvairių valgių ir gėrimų, gros Ramonio orkestras. Pradžią tuoj popiet. (Pr.)

PIRKITE BE BAIMĖS

3 BUTAI IR BIZNIO PATALPA.
Tvirtas namas, aliuminum langai, platus lotas. Artima vieta Marquette Parke. \$17,600.

2 AUKŠTŲ MŪRINIS NAMAS, apie \$17,000 pajamų metams. Tvarkingai prižiūrimas, saugioji vieta. Rūmams pirkėjui, vertas \$47,000.

7 KAMBARIŲ SVIESIŲ PLYTŲ MŪRAS. Ceramic virtuvė ir vonia. Gazo šildymas. Garažas. Blokas nuo California. Marquette Parke. \$26,500.

2 BUTŲ 15 M. MŪRAS, 2 po 4 1/2. Išbaigtas rūšys. Didelis garažas. 2 gazo šildymai. Arti mūro. \$39,600.

4 BUTŲ gazu mūras ir 4 auto mūro garažas. Naujas gazo šildymas. Aliuminum langai. Prie Maria High. \$42,700.

SKLYPAS 30' su garažu prie Marquette Parke. — \$10,500.

9 KAMBARIŲ MŪRAS. Patosji vieta, rami gatvė, arti parko. \$18,950.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

2 PO 4 MŪRINIS, sklepas ir pastogė, centrinis šildymas, garažas, Brighton Parke.

2 PO 5 MEDINIS ir šalia tuščias sklypas 41-ma ir Cambell.

PUKUS BUNGALOW, įrengtas sklepas, garažas. Tuoj galima užimti. 77-ta prie California Ave.

MAISTO KRAUTUVĖ ir 2 butai Brighton Parke.

3 BUTAI ir biznio patalpa Marquette Parke.

VALGYKLA su namu ir visais įrengimais. Jukri vieta.

SIMAITIS REALTY
2951 WEST 63 STREET
436-7878

6 BUTŲ MŪRINIS, gerame stovyje, platus sklypas, geros pajamos. 54 ir Damen apylinkė. — \$38,000.

LABAI GERAS 10 butų mūras 2 automobilių mūro garažas, Marquette Parke. — Tik \$89,000.

10 BUTŲ mūras, alium. langai, šil. gazu. Gražūs patalpos. Apylinkė 62-ra ir Talman. Tik \$79,500.

1 1/2 AUKŠTO 12 metų mūrinis. Šiluma gazu, centrinis vėsinimas, gražiai įrengtas rūšys, 2 auto garažas, beveik dvigubas sklypas. Apylinkė 47-tos ir Pulaski. \$37,500.

2 PO 5 MŪRINIS. Nauja šiluma gazu, aliumininių langų, 2 automobilių garažas, Marquette Parke. — Tik \$28,900.

NERIS REAL ESTATE
3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

OPEN HOUSE
Saturday & Sunday, Sept. 25th & 26th. Noon to 5 P. M. Vicinity Addison & Kennedy X-WAY. Income Brick — 2 apts. 6 rooms each. 3 bedrooms, enclosed porch. Hot water heat 2 car garage. Mid 840's. For appt. call 725-8188 — IN 3-8534

3747 W. ADDISON STREET
BY OWNER

GLENDALE HEIGHTS
Freshly painted 3 bedroom ranch, 2 baths, Family room. 2 1/2 car garage. \$27,500.

By owner.
469-1548

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namų apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesiuose.

DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 So. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60609
TEL.: VI 7-3447

SKAITYK PATS IR PARAGING
KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS